

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา
ศึกษากรณีการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี

ประภัสสร สุพรรณรัมย์

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการเมืองการปกครอง
คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
มิถุนายน 2556
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ ประภัสสร สุพรรณรังสี ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(ดร.จักรี ไชยพินิจ)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(ดร.จักรี ไชยพินิจ)

..... กรรมการ

(ร้อยตำรวจเอก ดร.วิเชียร ต้นศิริกมล)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด หนูอิม)

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่เรือตรี ดร.เอกวิทย์ มณีธร)

วันที่ ๑๙ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

ประกาศคุณูปการ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ดร.จักรี ไชยพินิจ อาจารย์ที่ปรึกษา ร้อยตำรวจเอก ดร.วิเชียร ต้นศิริคงคล อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และ นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด หนูอ้อม ภาควิชาสังคมวิทยา คณะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ตลอดจนแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการศึกษา และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียด ถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่าง สูงไว้ ณ โอกาสนี้

ในการศึกษาครั้งนี้ คงจะสำเร็จลุล่วงลงไปไม่ได้หากขาดความร่วมมือจากสำนักงาน คณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดชลบุรี เทศบาลเมืองแสนสุข ตลอดจนกลุ่มตัวอย่าง ประชากรในมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตชลบุรี ที่ช่วยตอบแบบสอบถาม กระทั่งได้ข้อมูลครบถ้วน เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง ผู้ศึกษาขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

สุดท้ายนี้ ขอมอบคุณความดีทั้งหมดของงานนิพนธ์ฉบับนี้ แด่บิดา มารดา เพื่อนร่วมงาน และเพื่อน ๆ ร.ม. 1 คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ของข้าพเจ้า ที่เป็นกำลังใจให้ การสนับสนุนในการศึกษาแก่ข้าพเจ้า จนทำให้มีความสำเร็จในวันนี้

ประภัสสร สุพรรณรัมย์

54910404: สาขาวิชา: การเมืองการปกครอง; ร.ม. (การเมืองการปกครอง)

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม/ การเมืองท้องถิ่น/ นิสิต/ การเลือกตั้ง

ประภัสสร สุพรรณรังษี: การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาศึกษาศึกษากรณีการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี (A POLITICAL PARTICIPATION IN THE LOCAL ADMINISTRATION OF BURAPHA UNIVERSITY'S STUDENTS :A CASE STUDY OF LOCAL ELECTIONS IN SAENSUK MUNICIPALITY, CHONBURI) อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: จักรี ไชยพินิจ, ร.ด. 112 หน้า. ปี พ.ศ. 2556.

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาศึกษาศึกษากรณีการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อที่จะได้ทราบ ถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี จำนวน 332 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน ส่วนการทดสอบสมมติฐานใช้ค่าสถิติ One-Way ANOVA และการหาค่าสหสัมพันธ์ด้วย วิธีการของเพียร์สัน ผลการศึกษา พบว่า นิสิตที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัวไม่เกิน 50,000 บาท อาชีพของบิดา และมารดาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย นอกจากนี้ผลการศึกษาบ่งชี้ว่า ส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย เพศ ชั้นปี ภูมิลำเนา รายได้ของครอบครัวต่อเดือน อาชีพบิดา และอาชีพมารดา ที่แตกต่างกันส่งผลให้ระดับ การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการใช้สิทธิเลือกตั้งแตกต่างกัน มีเพียงเพศเท่านั้นที่มีระดับความคิดเห็นไม่ แตกต่างกัน

1. นิสิตมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง จำแนกเป็นราย ด้าน พบว่า ด้านรูปแบบกิจกรรมผู้สนใจทางการเมืองระดับท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้าน รูปแบบกิจกรรมการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระดับท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับน้อย และด้านรูปแบบ กิจกรรมการต่อสู้ทางการเมืองระดับท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. นิสิตมีระดับความคิดเห็นทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก
3. ผลการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการไปใช้สิทธิ เลือกตั้งระดับท้องถิ่นของนิสิต พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกรูปแบบกิจกรรมมีความสัมพันธ์ กับ การไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามวิจัย.....	3
สมมุติฐานการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิด/ ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	6
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	7
แนวความคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง.....	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	39
สรุปการศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	42
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	42
การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ.....	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการศึกษา.....	48
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	49
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น.....	51
ตอนที่ 3 ข้อมูลการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น.....	56
ตอนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน.....	60
5 สรุป และอภิปรายผล.....	77
สรุปผลการศึกษา.....	78
การอภิปรายผล.....	82
ข้อเสนอแนะ.....	84
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	84
บรรณานุกรม.....	85
ภาคผนวก.....	89
ภาคผนวก ก.....	100
ภาคผนวก ข.....	109
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	112

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ลำดับชั้นของการมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	17
2 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	40

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่ำระหว่าง บุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน 15
2	สรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 41
3	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไป 49
4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ในรูปแบบกิจกรรมผู้สนใจทางการเมืองระดับท้องถิ่น 51
5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ในรูปแบบกิจกรรมการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง 53
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ในรูปแบบกิจกรรมการต่อสู้ทางการเมือง 55
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นทางการเมืองในการไปใช้สิทธิ เลือกตั้งระดับท้องถิ่น ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา..... 56
8	เปรียบเทียบเพศกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง 60
9	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา..... 60
10	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา..... 61
11	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามภูมิลำเนา 62
12	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามภูมิลำเนา..... 63
13	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามรายได้ต่อเดือนของครอบครัว 64
14	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามรายได้ต่อเดือนของครอบครัว..... 65
15	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามอาชีพบิดา..... 66

สารบัญญัตินำ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
16	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามอาชีพบิดา 66
17	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามอาชีพมารดา..... 67
18	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามอาชีพมารดา..... 68
19	เปรียบเทียบเพศ กับการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น 68
20	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา..... 69
21	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา..... 69
22	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามภูมิลำเนา 70
23	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามภูมิลำเนา..... 71
24	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับ ท้องถิ่นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามรายได้ต่อเดือนของครอบครัว..... 72
25	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามรายได้ต่อเดือนของครอบครัว..... 72
26	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับ ท้องถิ่นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามอาชีพบิดา 73
27	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามอาชีพบิดา 74
28	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับ ท้องถิ่นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามอาชีพมารดา..... 75
29	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามอาชีพมารดา..... 75

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
30	การเปรียบเทียบค่าความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา..... 76

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในประเทศที่ใช้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญและเป็นประเด็นหลักในการพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมไทยยุคโลกาภิวัตน์ รัฐต้องการเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคม ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของภาครัฐให้ดียิ่งขึ้นตามหลักธรรมาภิบาล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 87 บัญญัติว่ารัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550, 2550)

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ได้ให้ความสำคัญต่อการบริหารราชการอย่างสุจริต โปร่งใส โดยมีการให้ข้อมูลอย่างเปิดเผย และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ การตัดสินใจทางการเมือง รวมถึงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐในทุกระดับ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการมีส่วนร่วมในการปกครองของประชาชนตามสิทธิที่ระบบการเมืองและกฎหมายกำหนดให้กระทำ เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นจากความสมัครใจของประชาชน ทั้งนี้เพื่อให้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐทั้งในทางการเมืองการปกครองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการส่งเสริมสิทธิและพลังอำนาจของพลเมือง โดยประชาชนหรือชุมชน เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม ควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรของชุมชน อันจะก่อให้เกิดกระบวนการและโครงสร้างที่ประชาชนในชนบทสามารถแสดงออกซึ่งความสามารถของตน และได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา นอกจากนี้การมีส่วนร่วมทางการเมืองยังเป็นการเปลี่ยนแปลงกลไกการพัฒนา โดยรัฐ มาเป็นการพัฒนาที่ประชาชนมีบทบาทหลัก โดยมีการกระจายอำนาจในการวางแผนจากส่วนกลางมาสู่ส่วนภูมิภาค ทั้งนี้เพื่อให้ภูมิภาคเป็นเอกเทศ ให้มีอำนาจทางการเมือง

การบริหาร มีอำนาจต่อรองในการจัดการทรัพยากร โดยให้อยู่มาตรฐานเดียวกันและประชาชนสามารถตรวจสอบได้

ฉะนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชน จึงเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเป็นฝ่ายตัดสินใจกำหนดปัญหาความต้องการของตนเองอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นการเสริมพลังอำนาจให้แก่ประชาชน/กลุ่ม/องค์กรชุมชนให้สามารถระดมขีดความสามารถในการจัดการทรัพยากร การตัดสินใจ และการควบคุมดูแลกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนมากกว่าที่จะเป็นฝ่ายตั้งรับ นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของประชาชนยังสามารถกำหนดการดำรงชีวิตได้ด้วยตนเองให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามความจำเป็นอย่างมีศักดิ์ศรี และสามารถพัฒนาศักยภาพของประชาชน/ชุมชนในด้านภูมิปัญญา ทักษะ ความรู้ ความสามารถและการจัดการและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ (สำนักบรรณสารและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล, 2555)

การเลือกตั้ง เป็นสิทธิและหน้าที่ของคนไทยทุกคนที่มีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ เพื่อให้มีตัวแทนไปทำหน้าที่สำคัญแทนพวกเรา เช่น ปกป้องผลประโยชน์ และดูแลทุกข์สุขของประชาชน ให้ประชาชนอยู่ดีกินดี เรียกร้องให้แก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนที่เกิดขึ้น ซึ่งหากไม่มีผู้แทนก็จะไม่มีผู้นำเสนอปัญหาเหล่านั้นก็จะไม่ได้รับการแก้ไข (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555)

การเลือกตั้ง คือ การที่ราษฎรใช้สิทธิของตนเองลงคะแนนเสียงเลือกตัวแทน เพื่อทำหน้าที่แทนตนในการปกครองแต่ละระดับของประเทศ การเลือกตั้งที่เป็นประชาธิปไตยนั้นต้องเป็นการเลือกตั้งโดยเสรี กล่าวคือ ต้องเปิดกว้าง ให้อิสระในการตัดสินใจทั้งในแง่ของผู้สมัครและผู้ออกเสียง ทั้งนี้ ต้องเป็นไปโดยบริสุทธิ์และยุติธรรมไม่มีการชี้นำหรือบังคับให้เลือก (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2555)

ดังนั้น การเลือกตั้งจึงมีผลต่อการพัฒนาการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยแบบตัวแทน เพราะเป็นกระบวนการทางการเมืองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองโดยการออกเสียงเลือกตัวแทนเข้าไปใช้อำนาจธิปไตยแทนตน นอกจากนี้การเลือกตั้งยังมีบทบาทสำคัญในการยุติข้อขัดแย้งในระบบการเมือง โดยการกำหนดกฎเกณฑ์กติกาในการต่อสู้ทางการเมืองของกลุ่มต่าง ๆ ไว้ การกำหนดกฎและกติกาต่าง ๆ ทำให้คู่ต่อสู้ทางการเมืองการปกครองเป็นไปอย่างสันติวิธี

เทศบาลเมืองแสนสุข เป็นหน่วยการปกครองในระดับท้องถิ่น มีรูปแบบการปกครองแบบกระจายอำนาจ กล่าวคือ ท้องถิ่นสามารถบริหารงานที่แก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นด้วยตนเองตามอำนาจหน้าที่ และมีอิสระในการตัดสินใจสิ่งที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในท้องถิ่น ดังนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมือง จึงเป็นกลไกที่สำคัญของการปกครองในระบบประชาธิปไตย และ

กลไกดังกล่าว คือ การเลือกตั้ง จากสถิติการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นที่ผ่านมา นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา มีสถิติของการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2554 คิดเป็นร้อยละ 73.23, นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2555 คิดเป็นร้อยละ 19.46, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2555 คิดเป็นร้อยละ 19.62 และสมาชิกสภาเทศบาลเมืองแสนสุข (แทนตำแหน่งที่ว่าง) เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2555 คิดเป็นร้อยละ 2.29 ซึ่งจากสถิติดังกล่าว นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา มีการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นต่ำกว่าหน่วยเลือกตั้งอื่น ๆ ในทางกลับกันการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาในการเลือกตั้งระดับประเทศมีการใช้สิทธิใกล้เคียงกับหน่วยเลือกตั้งอื่น ๆ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของ นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ศึกษากรณีการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี เนื่องจากนิสิตในมหาวิทยาลัยซึ่งถือได้ว่าเป็นกลุ่มคนที่มีพลังความรู้ สติปัญญา และสามารถเป็นแรงผลักดันในการพัฒนาท้องถิ่นให้มีศักยภาพพร้อมปรับตัวเพื่อรองรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งจะส่งผลให้สถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองมีความเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก สำหรับข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยชิ้นนี้ จะเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้เกี่ยวข้องในการที่จะดึงพลังของคนกลุ่มนี้มาใช้ประโยชน์ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

คำถามการวิจัย

1. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพามีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นอยู่ในระดับใด
2. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพามีส่วนร่วมในการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นอยู่ในระดับใด
3. การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความสัมพันธ์ในการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของ นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาหรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

1. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นแตกต่างกัน
2. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันทำให้การใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นแตกต่างกัน
3. การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา

กรอบแนวคิด/ ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง
2. แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ประเด็นที่ศึกษา

1. ลักษณะของประชากรตัวอย่าง
2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของนิสิต เป็นการศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมของนิสิตต่อการเมืองและการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น
3. การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ ด้านรูปแบบผู้สนใจทางการเมือง ด้านรูปแบบกิจกรรมทางการเมือง และด้านรูปแบบกิจกรรมการต่อสู้ทางการเมือง

4. การไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาที่มีสิทธิเลือกตั้ง
2. กลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวอย่างจากนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 332 คน
3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรต้น

ปัจจัยส่วนบุคคลของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ได้แก่ เพศ ชั้นปี ภูมิลำเนา รายได้ของครอบครัว อาชีพของบิดา และอาชีพของมารดา

3.2 ตัวแปรตาม

การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา

การใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา
 ขอบเขตด้านเวลา
 ช่วงเวลาที่ทำกรเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ เดือนมกราคม 2556

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิสิต หมายถึง บุคคลที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยบูรพา
 วิทยาเขตชลบุรี

ภูมิลำเนา หมายถึง ทะเบียนบ้านที่นิสิตมีชื่ออยู่ก่อนย้ายออกมาเข้าทะเบียนบ้านของ
 มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี

การเมือง หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคล เพื่อกำหนดแนวทาง
 ข้อบังคับ หรือนโยบายให้คนในสังคมปฏิบัติตามและอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง กิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ที่ประชาชนเข้าไป
 เกี่ยวข้องจะโดยเจตนาหรือไม่เจตนา จะโดยสมัครใจหรือไม่สมัครใจ จะโดยทางตรงหรือทางอ้อมก็
 ได้ เพื่อที่จะเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย และการปฏิบัติงานของรัฐบาล
 หรือฝ่ายบริหารทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ได้แก่

1. การใช้สิทธิเลือกตั้ง หมายถึง การไปลงคะแนนเสียงใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
 ในระดับต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่การเลือกตั้งระดับชาติจนถึงการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น คือ การเลือกตั้ง
 นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี

นายกเทศมนตรีเมืองแสนสุข และสมาชิกสภาเทศบาลเมืองแสนสุข

2. การสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง หมายถึง ความอยากรู้ อยากเห็นเกี่ยวกับ
 ความเคลื่อนไหว ทิศทางการลงรับสมัครในการเมืองระดับท้องถิ่น

3. การอภิปรายพูดคุยในประเด็นทางการเมือง หมายถึง การพบปะแลกเปลี่ยนความ
 คิดเห็นเกี่ยวกับผู้สมัครในการเมืองระดับท้องถิ่น

4. การร่วมประชุมทางการเมือง หมายถึง การเข้าร่วมรับฟังการประชุมสภาระดับ
 ท้องถิ่น

5. การให้ความสนับสนุนผู้สมัครหรือพรรคการเมืองในด้านการเงิน หมายถึง การให้
 หรือบริจาคเงินให้แก่ผู้สมัครเพื่อใช้ในการหาเสียง

6. การสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการ หมายถึง การสมัครเข้า
 เป็นสมาชิกโดยพรรคการเมืองที่รับสมัครนั้นได้ขึ้นทะเบียนการเป็นสมาชิกพรรคไว้

7. การรณรงค์หาเสียง หมายถึง การช่วยผู้สมัครหาเสียง โดยการร่วมเดินหาผู้สมัครไปในที่ต่าง ๆ กล่าวชักนำให้บุคคลอื่นให้เลือกผู้สมัครที่ตนเองชอบ

8. การสมัครเข้ารับเลือกตั้ง หมายถึง การสมัครเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองและพรรคการเมือง นับตั้งแต่กิจกรรมทางสังคมในมหาวิทยาลัยถึงกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยพรรคการเมือง

การเลือกตั้ง หมายถึง กลไกการใช้อำนาจธิปไตยหรือการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจธิปไตย โดยการไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนที่มีนโยบายตรงกับความต้องการของตนเอง ให้ไปใช้อำนาจธิปไตยแทนตนด้วยความชอบธรรม เพื่อลดภาวะความตึงเครียด ขจัดความขัดแย้ง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา
2. เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมให้นิสิตมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น
3. ทำให้การบริหารงานท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ศึกษากรณีการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาว่า นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นในรูปแบบใดบ้าง ได้ทำการทบทวนวรรณกรรม ตรวจสอบเอกสารทฤษฎีและแนวคิด ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเป็นแนวความคิดในงานวิจัยนี้ โดยกำหนดแนวความคิดสำหรับการศึกษาของงานวิจัยนี้ออกเป็น 5 ประเด็นดังนี้

- แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- กรอบแนวคิดในการวิจัย
- สรุปการศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมที่สำคัญประการหนึ่งของกระบวนการทางการเมือง และมีความจำเป็นสำหรับการเมืองเกือบทุกระบบ โดยเฉพาะการเสนอข้อเรียกร้อง (Demand) และการสนับสนุน (Support) จะเป็นสิ่งที่แสดงออก ซึ่งดำรงอยู่ของระบบการเมืองแบบมีส่วนร่วม หรือการทำให้การเมืองอยู่ในระบบสภาวะดุลยภาพได้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในแนวคิดของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้ศึกษาจำแนกความคิดออกเป็น 4 ประการดังนี้

- ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- ระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- ขั้นตอนการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

เมอียร์อน ไวน์เนอร์ (Weiner, 1971 อ้างถึงใน ศิริพร ต้นสะเกี้ง, 2552, หน้า 15) ได้รวบรวมความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ดังนี้

1. การกระทำที่สนับสนุนหรือเรียกร้องต่อคณะผู้ปกครอง (Support and Demand)
2. ความพยายามที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จในการใช้อิทธิพล (Influence) ต่อการปฏิบัติการของรัฐบาลหรือในการเลือกผู้นำรัฐบาล
3. การกระทำที่ถูกต้องตามกฎหมายและได้รับการยอมรับว่าชอบธรรม (Legitimate)
4. การกระทำที่มีตัวตนแทน (Representation)
5. สภาพที่บุคคลไม่ต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง (Alienation) เพราะเห็นว่าการเข้ามามีส่วนร่วมนั้นไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง
6. ความกระตือรือร้นที่จะเข้าไปเกี่ยวข้อง หรือ เป็นพวกที่กระตือรือร้นที่จะกระทำ (Activists)
7. การกระทำที่มีความต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา (Persistence Continuum) ซึ่งอาจมีสถานะการเป็นสถาบัน (Institutionalized) หรือการกระทำครั้งคราว ซึ่งเกิดขึ้นทันทีทันใด และมีระดับความรุนแรง
8. การกระทำที่มุ่งต่อการเลือกผู้นำทางการเมือง มุ่งที่จะมีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ (Public Policy) หรือเป็นความพยายามที่จะมีอิทธิพลต่อการกระทำของหน่วยราชการ (Bureaucratic Actions)
9. การกระทำที่เป็นกิจกรรม อันมีผลกระทบต่อการเมืองระดับชาติ (National Politics)
10. การกระทำที่เป็นการกระทำทางการเมือง (Political acting)

จากความหมายข้างต้น ไวน์เนอร์ ได้ประมวลและสรุปคำว่า “การมีส่วนร่วมทางการเมือง” หมายถึง การกระทำโดยสมัครใจใด ๆ ซึ่งไม่ว่าจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ มีการจัดองค์กรหรือไม่ เกิดขึ้นเป็นครั้งคราวหรือต่อเนื่อง และใช้วิธีถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม โดยมุ่งที่จะไปมีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะการบริหารนโยบายสาธารณะ และการเลือกผู้นำทางการเมืองของรัฐบาลทั้งระดับชาติ ระดับท้องถิ่น ไวน์เนอร์ เน้นว่า “การมีส่วนร่วมทางการเมือง” จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบครบ 3 ประการ คือ มีการกระทำ เป็นไปโดยสมัครใจ และมีการเลือก จะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้

นอร์แมน เนล และซิดดีนี เวอร์บาร์ (Nie & Verba, 1975, p. 1 อ้างถึงใน ปรัชญา ขำเจริญ, 2555) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ถูกต้องตามกฎหมายของประชาชน ซึ่งมีวัตถุประสงค์โดยตรงมากหรือน้อยในการมีอิทธิพลต่อการเลือกของเจ้าหน้าที่รัฐบาล หรือการกระทำที่กำลังดำเนินการอยู่ของเจ้าหน้าที่รัฐบาล โดยเน้นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองจะต้องมีลักษณะดังนี้

1. เป็นเรื่องเกี่ยวกับกิจกรรมของพลเมืองเฉพาะบุคคล รวมทั้งผู้ที่เชื้อชาติต่อกฎเกณฑ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยอาชีพ ซึ่งรวมถึงเจ้าหน้าที่รัฐบาล เจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและพวกหัวคะแนน

2. เป็นกิจกรรม ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกของรัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล

3. การมีส่วนร่วมในการปกครองโดยการกระทำกิจกรรม

โกวิทย์ วงศ์สุวรรณ (2546, หน้า 31) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่จะแสดงออกซึ่งอำนาจสูงสุดที่ตนมีอยู่ได้ 5 ทาง ดังนี้คือ

1. การออกเสียงเลือกตั้ง (Election) เป็นการแสดงออกซึ่งอำนาจของประชาชนสามารถจะเลือกรัฐบาล คือ ผู้ที่จะดำเนินงานของรัฐ การเลือกตั้งที่ใช้หลักการเสมอภาคให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิในการเลือกตั้งทั่วไปโดยไม่มีข้อจำกัดทางเพศ ทางทรัพย์สินสมบัติ หรือทางชาติตระกูล

2. การออกเสียงประชามติ (Referendum) คือ อำนาจที่ประชาชนมีอยู่ในการตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ของรัฐตามเจตจำนงของตน ส่วนใหญ่ในทางปฏิบัติมักจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ เช่น การจะยอมรับร่างรัฐธรรมนูญที่ร่างขึ้นใหม่ทั้งฉบับ หรือข้อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตอนใดตอนหนึ่งหรือไม่ การลงคะแนนเสียงก็ไม่ซับซ้อนแต่อย่างใด คือเพียงแค่โหวตว่า Yes หรือ No เท่านั้นเอง

3. ประชาชนมีสิทธิเสนอร่างกฎหมาย (Initiative) ตามหลักประชาธิปไตยโดยทั่วไปแล้วประชาชนมักจะใช้อำนาจอธิปไตยในการร่างกฎหมายผ่านทางฝ่ายนิติบัญญัติ คือ รัฐสภา แต่ประชาชนก็มีสิทธิที่จะแสดงอำนาจอธิปไตยในการเสนอร่างกฎหมายเองได้ เป็นการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองมากยิ่งขึ้นกว่าการเลือกตั้งทั่วไปแต่เดิม

4. ประชาชนสามารถตัดสินใจปัญหาสำคัญเกี่ยวกับนโยบายรัฐ

5. ประชาชนสามารถเปลี่ยนผู้ดำรงตำแหน่งหน้าที่สำคัญของรัฐบาลได้ (Recall) การแสดงออกซึ่งอำนาจอธิปไตยของประชาชนที่สามารถมีสิทธิออกเสียงถอดถอนเจ้าหน้าที่ตำแหน่งต่าง ๆ ซึ่งได้มาโดยการเลือกตั้ง (ไม่ใช่การแต่งตั้ง) เป็นการย้ำเน้นถึงหลักการว่าเมื่อประชาชนเลือกตั้งเข้ามาได้ประชาชนก็สามารถที่จะปลดหรือถอดถอนได้เช่นกัน

รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง

มิลเบรท และ โกเอล (Milbrath & Goel, 1971 อ้างถึงใน ศิริพร ต้นชะแสง, 2552, หน้า 12-16) ได้จำแนกรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 6 รูปแบบคือ

1. การเลือกตั้ง (Voting) พบว่าการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นรูปแบบในการที่ส่วนร่วมทางการเมืองที่แยกจากกิจกรรมเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียงและกิจกรรมที่เกี่ยวกับพรรคการเมือง

บุคคลที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นบุคคลที่มีความสำนึกในหน้าที่พลเมือง สำนึกในบรรทัดฐานของสังคม และวิถีการดำรงชีวิตในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน ซึ่งการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งไม่ต้องการสื่อสารและแรงจูงใจมากเหมือนกิจกรรมทางการเมืองอื่นๆ

2. เป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง รณรงค์หาเสียง ขอบเขตของกิจกรรม ได้แก่ การมีบทบาทในการรณรงค์หาเสียง บริจาคเงินช่วยเหลือพรรคหรือผู้สมัครชวชนประชาชนไปลงคะแนนเสียงสนับสนุนพรรคการเมือง การเข้าร่วมในกิจกรรมดังกล่าวต้องอาศัยความตื่นตัวและความสนใจ อย่างแท้จริง จัดอยู่ในประเภท “พวกนักสู้” (Gladiators)

3. เป็นผู้มืบทบาทในชุมชน (Community Activists) คือ การร่วมกันขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาสังคม การทำงานร่วมกันกับกลุ่มที่ทำงานเกี่ยวกับสังคม การเป็นสมาชิกที่มีความกระตือรือร้นขององค์กรที่มีบทบาทเกี่ยวกับกิจการสาธารณะอื่น ๆ หรือติดต่อกับทางราชการในเรื่องปัญหาสังคม

4. การติดต่อกับทางราชการ (Contracting Officials) คือ การมีส่วนร่วมที่มีผลโดยตรงต่อบุคคลนั้นเองเท่านั้น เช่น ติดต่อกับราชการ เรื่องภาษี โรงเรียน การทำถนน เป็นต้น เรียกว่า การมีส่วนร่วมอย่างแคบ (Parochial Participation)

5. เป็นผู้ทักท้วง (Protestors) คือ การเข้าร่วมเดินขบวนตามถนนหรือก่อให้เกิดการจลาจลเพื่อบังคับให้รัฐแก้ไขบางสิ่งบางอย่างซึ่งเกี่ยวข้องกับการเมืองให้ถูกต้อง การประท้วงอย่างแข็งขันและเปิดเผยต่อสาธารณชน ถ้ารัฐบาลกระทำในสิ่งที่ผิดศีลธรรม

6. เป็นผู้สื่อข่าว (Communicators) คือ การเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับการเมือง การส่งจดหมายสนับสนุนผู้นำเมื่อเขาทำความดี และเข้าร่วมถกปัญหาทางการเมือง ให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเมืองแก่เพื่อนในชุมชนที่อาศัยอยู่ เขียนจดหมายถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบ “ผู้สื่อข่าว” มักเป็นกลุ่มที่มีการศึกษาสูง มีข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองมาก และมีความสนใจการเมืองมาก

แนล และเวอร์บา (Nie & Verba, 1975 อ้างถึงใน มยุรี ถนอมสุข, 2554, หน้า 9-12)

จำแนกรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ 4 รูปแบบคือ

1. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ทำให้ประชาชนมีอิทธิพลเหนือผู้นำ เพราะทำให้ผู้นำจำเป็นต้องปรับปรุงนโยบายเพื่อคะแนนเสียงของตน ขอบเขตผลผลิตของการเลือกตั้งกว้างขวางมาก และมีอิทธิพลเหนือการเมืองทั้งหมด เพราะการรวมความชื่นชอบของประชาชนและกดดันทำให้คะแนนเสียงเป็นเหมือนอาวุธที่มีอำนาจควบคุมรัฐบาล

2. กิจกรรมการรณรงค์หาเสียง หากประชาชนได้มีส่วนร่วมในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ดังนั้น ทำให้สามารถเพิ่มอิทธิพลเหนือผลการเลือกตั้ง ผลผลิตการรณรงค์หาเสียงนำไปสู่ความขัดแย้งได้และเป็นกิจกรรมที่ยาก ต้องการความคิดริเริ่มมากกว่าการลงคะแนนเสียง ขอบเขต

การรณรงค์หาเสียง ได้แก่ ชักชวนให้ผู้อื่นลงคะแนนเสียง การทำงานอย่างกระตือรือร้นเพื่อพรรคการเมือง การร่วมประชุมทางการเมือง การบริจาคเงินให้พรรคการเมือง

3. การติดต่อขั้นต้นของประชาชน หมายถึง การติดต่อเผชิญหน้าของบุคคลที่มีต่อรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐบาล ซึ่งเป็นการกระทำตามลำพังโดยตัดสินใจเกี่ยวกับเวลาและเป้าหมาย การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้สามารถคาดหวังใน ประโยชน์ได้มาก เนื่องจากบุคคลสามารถตัดสินใจเลือกเรื่องที่ต้องการโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ในสภาพแวดล้อมนั้น ๆ

4. กิจกรรมที่ร่วมมือกัน คือ การกระทำร่วมกันที่เป็นกลุ่มหรือองค์กรในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาทางการเมืองและสังคมเพื่อที่จะมีอิทธิพลเหนือการดำเนินการของรัฐบาล การกระทำดังกล่าวอาจเกิดขึ้นเวลาใด หรือเกี่ยวกับปัญหาใดของกลุ่มก็ได้

ฮันติงตัน และเนลสัน (Huntington & Nelson, 1982, pp. 12-13 อ้างถึงใน ปรีชญา จำเจริญ, 2555) ได้แบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 5 รูปแบบ ดังนี้

1. กิจกรรมการเลือกตั้ง (Electoral Activity) หมายถึง กิจการออกเสียงเลือกตั้งและการรณรงค์หาเสียงในการเลือกตั้ง

2. การวิ่งเต้น (Lobby) หมายถึง การติดต่อเจ้าหน้าที่หรือผู้นำทางการเมืองเพื่อหาทางเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกำหนดนโยบายของรัฐบาล โดยใช้ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มเป็นเกณฑ์

3. กิจกรรมองค์กร (Organization activity) เป็นกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มองค์กรใดองค์กรหนึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายเข้าไปมีส่วนในเรื่องเกี่ยวกับผลประโยชน์เฉพาะอย่าง หรืออาจจะเป็นผลประโยชน์ต่อส่วนรวมก็ได้

4. การติดต่อในบางประเด็น (Contracting) หมายถึง การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของทางราชการเป็นการส่วนตัว โดยมุ่งหวังผลประโยชน์ส่วนตัวเฉพาะครอบครัวหรือหมู่คณะของตน

5. การใช้ความรุนแรง (Violence) คือ กิจกรรมที่พยายามสร้างผลกระทบต่อการตัดสินใจ การกำหนดนโยบายของรัฐบาล หรือ อาจดำเนินไปโดยมีจุดหมายที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบทางการเมือง

สมบัติ ชำรงชัยวงศ์ (2538, หน้า 32) ได้กำหนดรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 4 ประการคือ

1. การกำหนดตัวผู้ปกครอง กล่าวคือ ประชาชน แสดงออกในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยด้วยการใช้สิทธิการเลือกตั้งหรือถอดถอนผู้นำทางการเมือง

2. การผลักดันการตัดสินใจของรัฐบาล กล่าวคือ สังคมประชาธิปไตยทั่วไปจะมีลักษณะเป็นสังคมพหุ (Pluralist Society) ประกอบด้วยหลายกลุ่มทางสังคม กลุ่มต่าง ๆ มักมีวัตถุประสงค์เฉพาะของกลุ่ม การเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของกลุ่มอาจเป็นไปเพื่อการรักษาผลประโยชน์ของตน หรืออาจเป็นไปเพื่อรักษาผลประโยชน์ของส่วนร่วมและจะมีผลเกี่ยวกับการผลักดันการตัดสินใจของรัฐบาล เพื่อให้ตอบสนองต่อเป้าหมายของกลุ่มตนในหลายกรณี

3. การวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล ในสังคมประชาธิปไตย ถือว่าประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพในการจะวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของรัฐบาลได้ทั้งในทางสนับสนุนและคัดค้าน อาจกระทำโดยการพูดการเขียน และการโฆษณา เผยแพร่ทั้งปวง

4. การชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง เป็นการแสดงออกเพื่อให้รัฐบาลรู้ว่า ประชาชนเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย กับนโยบายและการกระทำของรัฐบาล ระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

รอต และวิลสัน (Roth & Wilson, 1980, pp. 150-151 อ้างถึงใน ปรีชญา ขำเจริญ, 2555) ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองจากระดับต่ำสุดไปหาสูงสุด ดังนี้

1. ผู้ที่ไม่ให้ความสนใจทางการเมืองเลย
2. การให้ความสนใจความเป็นไปทางการเมือง
3. การพูดคุยสนทนากันในเรื่องราวของการเมือง
4. การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง
5. การชักชวนบุคคลอื่นให้ไปลงคะแนนเสียงแก่ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง
6. การเป็นสมาชิกของกลุ่มผลประโยชน์
7. การเข้าร่วมชุมนุมทางการเมือง
8. การเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ของชุมนุมที่ตนเองอาศัยอยู่
9. การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์
10. การเป็นสมาชิกที่กระตือรือร้นของพรรคการเมือง
11. การช่วยรณรงค์หาเสียงให้แก่พรรคหรือผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้ง
12. การเป็นหัวหน้ากลุ่มผลประโยชน์
13. การเป็นเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองซึ่งทำงานเต็มเวลา
14. การเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและการสมัครเข้ารับการเลือกตั้ง
15. พวกเบี่ยงเบน เช่น ก่อการร้ายทางการเมือง การลอบฆ่าทางการเมือง

ณรงค์ สินสวัสดิ์ (2527, หน้า 110) แบ่งระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองจากระดับต่ำสุดไปหาระดับสูงสุด ดังนี้

1. การไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การไม่รู้ความเป็นไปทางการเมือง
2. การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
3. การเข้าร่วมโดยทางอ้อม เช่น อ่านหนังสือพิมพ์ ดูโทรทัศน์เกี่ยวกับปัญหาการเมืองการ
ถกปัญหาทางการเมือง การติดกระดุมที่มีตราพรรคการเมือง
4. การช่วยโฆษณาหาเสียง เช่น การช่วยแจกใบปลิว การวางแผนการเลือกตั้ง
5. ผู้สมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งทางการเมือง
6. ผู้มีตำแหน่งทางการเมือง ได้แก่ ประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎร นายกเทศมนตรีฯ

ชัตติยา กรรณสูต (2535, หน้า 128-138) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ 3 ระดับ
จากระดับต่ำไปหาระดับสูง ดังนี้

1. การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เรียงลำดับจากต่ำไปหาสูงคือ
 - 1.1 การไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
 - 1.2 การไปเลือกตั้งเฉย ๆ โดยไม่มีเหตุผล
 - 1.3 การไปเลือกตั้งโดยถูกชักจูง
 - 1.4 การไปเลือกตั้งโดยคิดว่าเป็นหน้าที่
 - 1.5 การไปเลือกตั้งโดยคิดว่าเสียงของตนคือพลังในการเปลี่ยนแปลงนโยบาย
2. การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม เรียงลำดับจากต่ำไปหาสูง คือ
 - 2.1 เข้าร่วมในระดับสมาชิกทั่วไป โดยมีสิทธิลงคะแนนเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยใน
นโยบายกลุ่ม
 - 2.2 การได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการของกลุ่ม
 - 2.3 การได้รับเลือกตั้งให้เป็นประธาน หรือหัวหน้ากลุ่ม
3. การเข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้แทน เรียงลำดับจากต่ำไปหาสูง คือ
 - 3.1 ได้รับการยอมรับจากกลุ่มให้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งในนามกลุ่มหรือพรรคได้
 - 3.2 ได้รับการเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภา
จังหวัด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 - 3.3 ได้รับการเลือกตั้งและได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เช่น
กรรมการ เป็นต้น

รัช (Rush, 1971, pp. 75 – 76 อ้างถึงใน อรุณี ปริศนานันท์กุล, 2555) ได้จัดระดับของการ
มีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็นระดับต่าง ๆ รวม 10 ระดับ ตามความเข้มข้นของการมีส่วนร่วม
ทางการเมือง ไประดับสูงไปหาระดับต่ำ ดังนี้

ระดับ 1 การเข้าร่วมในรูปของการดำรงตำแหน่งทางด้านการบริหารหรือการเมือง
(Holding Political or Administrative Office)

ระดับ 2 การเข้าร่วมโดยการเสาะแสวงหาตำแหน่งด้านบริหารหรือการเมือง

ระดับ 3 การเข้าร่วมในรูปของการเป็นสมาชิกที่กระฉับกระเฉง (Active Membership)
ขององค์การทางการเมือง (Political Organization)

ระดับ 4 การเข้าร่วมในรูปของการเป็นสมาชิกเฉย ๆ (Passive Membership) ของ
องค์การทางการเมือง

ระดับ 5 การเข้าร่วมในรูปของการเป็นสมาชิกที่เข้มแข็งขององค์การกึ่งการเมืองหรือ
องค์การที่คล้ายคลึงกับองค์การทางการเมือง (Passive Membership within Quasi-political
Organization)

ระดับ 6 การเข้าร่วมในรูปของการเป็นสมาชิกเฉย ๆ ขององค์การที่คล้ายคลึงกับองค์การ
ทางการเมือง (Passive Membership within Quasi-Political Organization)

ระดับ 7 การเข้าร่วมในรูปของการชุมนุมในที่สาธารณะหรือการชุมนุมเพื่อแสดงความ
คิดเห็นทางการเมืองหรือการเข้าร่วมเดินขบวนต่าง ๆ (Demonstration)

ระดับ 8 การเข้าร่วมในรูปของการอภิปรายถกเถียงข้อปัญหาทางการเมืองอย่างไม่เป็น
ทางการ (Informal Political Discussion)

ระดับ 9 การเข้าร่วมในรูปของการให้ความสนใจทั่ว ๆ ไป ต่อเรื่องราวทางการเมือง

ระดับ 10 การเข้าร่วมในรูปของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (Voting)

คารินท์ แก้วมุล (2548) ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่
สามารถกระทำได้ใน 2 ระดับของการปกครอง คือ

1. การมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองระดับชาติ ซึ่งกระทำโดยผ่านการใช้สิทธิ
เลือกตั้งผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา การสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การช่วยพรรคการเมือง
รณรงค์หาเสียงในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การสมัครรับการเลือกตั้งเป็น
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา การแสดงความคิดเห็น ตรวจสอบ ติดตามการทำงาน
ของรัฐบาล โดยการเขียน พินัยโฆษณา การชุมนุม เดินขบวนประท้วงคัดค้าน เรียกร้อง หรือ
สนับสนุนต่อนโยบายของรัฐบาล

2. การมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่น ซึ่งกระทำผ่านการใช้สิทธิ
เลือกตั้งหรือลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารระดับท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)
เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) การช่วยรณรงค์หาเสียงในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น

การประชุมประท้วงคัดค้านเรียกร้องหรือสนับสนุนต่อนโยบายการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตารางที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่ำระหว่างบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน

ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง	ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่ำ
- มีการศึกษาสูง	- มีศึกษาน้อย ระดับชั้นประถมฯ มัธยมฯ
- คนชั้นกลาง	- คนชั้นแรงงาน
- เพศชาย	- เพศหญิง
- อายุอยู่ในวัยกลางคน	- อายุยังน้อย
- แต่งงานแล้ว	- โสด
- อยู่ในเมือง	- อยู่ในเขตชนบท
- เป็นสมาชิกกลุ่มองค์กรต่าง ๆ	- ไม่ชอบเป็นสมาชิกกลุ่มองค์กรต่าง ๆ
- ชอบมีความเกี่ยวพันทางสังคม เป็นต้น	- ไม่ค่อยชอบมีความเกี่ยวพันทางสังคม เป็นต้น

ที่มา: มิลเบธ และ โกล (Milbrath & Goel, 1977, pp. 86-122 อ้างถึงใน คารินท์ แก้วมูล, 2548)

จากตาราง จะเห็นได้ว่าบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันจะมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน กล่าวคือ บุคคลที่มีระดับของการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองสูง ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีการศึกษาสูง เป็นคนชั้นกลาง เพศชาย อายุอยู่ในวัยกลางคน แต่งงานแล้ว พักอาศัยอยู่ในเมือง ชอบมีความเกี่ยวพันทางสังคม ที่เป็นเช่นนั้นน่าจะเป็นเพราะบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี น่าจะเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจตลอดจนมีทรัพยากร มีทักษะทางการเมืองที่สูง ขณะเดียวกันมีสถานการณ์เอื้ออำนวย นอกจากนี้ยังมีปัจจัยเร้า ปัจจัยจูงใจ เช่น ความศรัทธา และไว้วางใจทางการเมืองสูงกว่าพวกที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำกว่าจึงทำให้กลุ่มหลังเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยกว่า (คารินท์ แก้วมูล, 2548, หน้า 24)

ขั้นตอนการมีส่วนร่วมทางการเมือง

มิลเบธ และ โกล (Milbrath & Goel, 1977 อ้างถึงใน สมบัติ ชำรงธัญวงศ์, 2540,

หน้า 30) ได้จัดแบ่งระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองจากน้อยไปหามาก ดังนี้

1. การรับฟังข่าวสารการเมือง
2. ออกเสียงลงคะแนน
3. ชักชวนให้ผู้อื่นสนทนาเรื่องการเมือง
4. ชักชวนให้ไปเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง
5. ช่วยโฆษณาให้พรรคการเมืองหรือผู้รับสมัครรับเลือกตั้ง ด้วยการตีประกาศสนับสนุน หรือประกาศสนับสนุนให้ผู้อื่นทราบโดยทั่วไป
6. ติดต่อแสดงความคิดเห็นหรือข้อเรียกร้องต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมือง หรือนักการเมือง
7. สนับสนุนด้วยการบริจาคเงินให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง
8. ติดตามการหาเสียงของนักการเมือง
9. ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งหาเสียง
10. เป็นสมาชิกพรรคโดยทำงานให้พรรคการเมืองเป็นประจำ
11. เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนของพรรค
12. ช่วยหาเงินให้พรรค
13. สมัครเข้าแข่งขันรับเลือกตั้ง
14. เป็นเจ้าหน้าที่ของพรรคหรือได้รับเลือกตั้ง และได้จัดลำดับขั้นของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ ดังนี้

สนใจและมีส่วนร่วมมาก	14. การดำรงตำแหน่งทางการเมือง 13. การเสนอตัวเป็นคู่แข่งกัน 12. การระดมทุน 11. การร่วมประชุมแกนนำของพรรค
สนใจและมีส่วนร่วมปานกลาง	10. การเป็นสมาชิกสำคัญของพรรคการเมือง 9. การร่วมรณรงค์ทางการเมือง 8. การบริจาคเงินสนับสนุนพรรคการเมือง 7. การร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง 6. การติดต่อกับผู้นำทางการเมือง
สนใจและมีส่วนร่วม	5. การติดสัญลักษณ์หรือสติ๊กเกอร์เพื่อแสดงการสนับสนุนพรรคหรือผู้สมัคร 4. การชักจูงผู้อื่นให้เลือกตั้งผู้ที่ตนสนับสนุน 3. การริเริ่มประเด็นทางการเมือง 2. การใช้สิทธิเลือกตั้ง
ไม่มีส่วนรวม	1. การแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง 0. ไม่สนใจและเข้าร่วมกิจกรรมใดเลย

ภาพที่ 1 ลำดับชั้นของการมีส่วนร่วมทางการเมือง (สมบัติ ชำรงรัฐวุฒย์, 2540)

ซึ่งสรุปความหมายได้ดังนี้ ลำดับชั้นที่ 1-5 เป็นกิจกรรมของผู้สนใจทางการเมือง ลำดับชั้นที่ 6-8 เป็นกิจกรรมการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และลำดับที่ 9-14 เป็นกิจกรรมการต่อสู้ทางการเมือง

1. การแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง การที่บุคคลจะแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง ย่อมแสดงว่าบุคคลนั้นได้รับปัจจัยกระตุ้นทางการเมือง จนกระทั่งเกิดความสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยตนเอง

2. การใช้สิทธิเลือกตั้ง การที่ประชาชนจะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ประชาชนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของการเลือกตั้ง เพื่อแสดงออกถึงการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ทำให้คู่แข่งทางการเมือง จะต้องแสดงความรู้ ความสามารถ และการเป็นคนมีคุณธรรมของตน เพื่อขอรับความไว้วางใจจากประชาชนให้เข้าไปดำรงตำแหน่งทางการเมือง

3. การริเริ่มประเด็นพูดคุยทางการเมือง โดยธรรมชาติของมนุษย์จะให้ความสนใจเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนดังนั้น บุคคลที่รู้และเข้าใจว่าระบบการเมืองมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อตนอย่างไร จะให้ความสนใจทางการเมืองมาก โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองที่จะมีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม และผู้ที่ เป็นผู้นำในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองจะมีโอกาส เข้าไปมีส่วนร่วมในการต่อสู้ทาง การเมืองโดยตรงมากกว่าผู้ที่ เป็นเพียงผู้รับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น

4. การชักจูงให้ผู้อื่นเลือกตั้งผู้ที่ตนสนับสนุน การแสดงออกในการชักจูงให้ผู้อื่น ไปใช้ สิทธิเลือกตั้งบุคคลที่ตนเองสนับสนุน นับเป็นความก้าวหน้าอีกขั้นหนึ่งของผู้ที่สนใจเข้าไปมีส่วน เกี่ยวข้องทางการเมือง ลักษณะของการแสดงออกเช่นนี้มีลักษณะคล้ายกับการเป็น “หัวคะแนน” ของผู้แข่งขันทางการเมืองเป็นการแสดงออกถึงการผูกพันทางการเมืองที่ชัดเจนมากกว่าการ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการพูดคุยทางการเมือง ทั้งนี้เพราะได้แสดงความคิดเห็นด้วยและเชื่อว่าผู้ ที่ตนสนับสนุนจะเป็นผู้นำทางการเมืองที่ดีสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่สังคม ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

5. การติดกระดุมหรือสติ๊กเกอร์ เป็นการแสดงออกอย่างเปิดเผยให้บุคคลทั่วไปรู้ว่าตนให้ ความสนับสนุนพรรคการเมืองใดหรือคู่แข่งทางการเมืองคนใด ทั้งนี้เพราะการติดกระดุมที่เป็น สัญลักษณ์ของพรรคหรือของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ปกคลุม ย่อมเป็นการประกาศตนในฐานะ ผู้สนับสนุนอย่างชัดเจน หรือการติดสติ๊กเกอร์ที่รถยนต์ ย่อมเป็นการแสดงเจตนาของเจ้าของรถยนต์ ว่าตนสนับสนุนผู้ใด และมีลักษณะของการช่วย โฆษณาเผยแพร่อีกทางหนึ่งด้วย การกระทำเช่นนี้ อาจมีผลในการโน้มน้าวผู้ใกล้ชิดที่ยังมิได้ตัดสินใจให้เข้าร่วมสนับสนุนเช่นเกี่ยวกับตน ได้ โดยเฉพาะบุคคลที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันจะสามารถสร้างอิทธิพลในการชักจูงได้ง่าย

6. การติดต่อกับนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมือง การกระทำทางการเมืองในลำดับนี้ แสดงว่าบุคคลได้เพิ่มระดับความสนใจทางการเมืองขึ้นจนถึงกับอยากจะสัมผัสพูดคุย หรือสื่อ ความเห็นโดยตรงกับผู้นำทางการเมือง โดยอาจจะเสนอแนะข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการหรือ สิ่งที่บุคคลต้องการให้พรรคการเมืองตอบสนอง ในขั้นนี้อาจเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลเกิด ความสนใจทางการเมืองมากขึ้น จนเปลี่ยนฐานะจากผู้สนใจให้การสนับสนุนไปสู่การเข้าร่วมต่อสู้ ทางการเมืองโดยตรง

7. การร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง เป็นการแสดงออกทางการเมืองที่มี ความสำคัญมากยิ่งขึ้น การเข้าร่วมประชุมและการเข้าร่วมชุมนุมย่อมเป็นการแสดงออกซึ่งการ สนับสนุนทั้งทางกายและทางจิตใจ เป็นการร่วมให้กำลังใจแก่ผู้ที่มีความคิดเห็นทางการเมือง

ตรงกัน เป็นการแสดงออกซึ่งการสังกัดกลุ่มอย่างชัดเจน การแสดงออกเช่นนี้เป็นพลังสำคัญในการต่อสู้ทางการเมือง

8. การบริจาคเงินแก่พรรคการเมือง เป็นการแสดงออกทางการเมืองอีกประเภทหนึ่งที่เรามักจะพบในประเทศที่มีระบบการเมืองที่ได้รับการพัฒนาเป็นอย่างสูงหรือค่อนข้างมีเสถียรภาพ ทั้งนี้ เพราะในระบอบประชาธิปไตย การเคลื่อนไหวทางการเมือง โดยเฉพาะการรณรงค์และการแข่งขันเลือกตั้ง เป็นกระบวนการที่มีค่าใช้จ่ายสูง ดังนั้น การที่บุคคลร่วมบริจาคเงิน ย่อมแสดงถึงความมุ่งมั่นในการสนับสนุนอย่างจริงจัง และอาจพัฒนาไปสู่การเป็นผู้เข้าร่วมต่อสู้ทางการเมืองโดยตรงในฐานะสมาชิกที่สำคัญของพรรค

9. การร่วมรณรงค์ทางการเมือง เป็นกิจกรรมที่สำคัญในการขยายความสนับสนุนจากประชาชนให้มีความกว้างขวางและทั่วถึง การร่วมรณรงค์ทางการเมืองเป็นการแสดงออกซึ่งการมีภารกิจร่วมกันของผู้ที่สนใจทางการเมือง การร่วมรณรงค์ทางการเมืองจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลมีความมั่นใจและความรู้สึกที่ดีต่อพรรคการเมืองและต่อคู่แข่งทางการเมือง ต้องการให้เห็นว่าตนเองมีส่วนร่วมในความสำเร็จของการต่อสู้ทางการเมืองนั้นด้วย การร่วมรณรงค์ทางการเมืองอาจกระทำได้หลายกรณี อาทิ การพิมพ์จดหมาย การส่งจดหมาย การติดโปสเตอร์หรือการเคาะประตูบ้านเพื่อชักจูงประชาชนให้ช่วยสนับสนุน หรือการร่วมโฆษณาชักจูงประชาชนด้วยการให้ข้อมูลเพิ่มเติมแก่ประชาชน ให้ประชาชนเกิดความสนใจที่

จะให้การสนับสนุนเป็นต้น

10. การเป็นสมาชิกสำคัญของพรรคการเมือง เป็นการแสดงออกทางการเมืองอย่างชัดเจนว่าตนเองสังกัดพรรคใด และเป็นการยอมรับภารกิจในฐานะสมาชิกของพรรคที่จะต้องช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งของพรรค การขยายความศรัทธาให้แพร่หลายในหมู่ประชาชนและการร่วมผลักดันเพื่อให้พรรคหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง ลักษณะสำคัญของการเป็นสมาชิกที่มีบทบาทในพรรค คือการแสดงออกว่าสังกัดพรรคใดการจ่ายเงินบำรุงพรรค

11. การร่วมประชุมแกนนำของพรรค เป็นการแสดงออกซึ่งการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมของพรรค กล่าวไว้ว่าเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง บุคคลที่จะเข้ามามีบทบาทในการร่วมประชุมแกนนำของพรรค หรือการร่วมประชุมวางแผนกลยุทธ์ของพรรค โดยทั่วไปจะต้องผ่านการเป็นสมาชิกที่มีบทบาทสำคัญของพรรค จนพรรคเกิดความไว้วางใจและมีความเชื่อมั่นว่าจะช่วยเสริมสร้างกิจกรรมของพรรคให้มีความแข็งแกร่งที่จะเอาชนะคู่แข่งทางการเมืองได้ ผู้ที่มีบทบาทในการเข้าร่วมประชุมแกนนำของพรรคส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีตำแหน่งสำคัญในพรรค หรือในคณะกรรมการเกี่ยวกับการรณรงค์ของพรรค บุคคลระดับนี้จึงมี

บทบาทในการร่วมตัดสินใจเพื่อการต่อสู้แข่งขันทางการเมืองโดยตรง ซึ่งจะมีเพียงจำนวนน้อยเท่านั้น

12. การร่วมระดมทุน เป็นกิจกรรมสำคัญของสมาชิกพรรคระดับสูง ผู้ที่จะอยู่ในฐานะที่จะระดมทุนให้แก่พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งได้นอกจากจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถแล้วยังต้องเป็นผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมด้วย เพื่อให้สามารถติดต่อกับบุคคลชั้นสูงในสังคมที่มีฐานะดีและอยู่ในวิสัยที่จะบริจาคทรัพย์เพื่อร่วมสนับสนุนการแข่งขันทางการเมืองได้ ผู้ระดมเงินทุนจึงเป็นคนกลางที่มีความสำคัญทางการเมือง ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักการเมือง ซึ่งสามารถจะสนองตอบความต้องการของผู้บริจาคเงินได้

13. การเสนอตัวเป็นคู่แข่งทางการเมือง อาจกล่าวได้ว่าเป็นการแสดงออกทางการเมืองที่สำคัญยิ่ง ทั้งนี้ เพราะการเสนอตัวเป็นคู่แข่งทางการเมืองเพื่อให้ประชาชนพิจารณาให้ความไว้วางใจ บุคคลที่จะมีบทบาทในระดับนี้ได้ต้องเป็นบุคคลที่มีความสามารถพิเศษจะต้องเป็นบุคคลที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงสามารถสร้างความนิยมศรัทธาให้เกิดแก่ประชาชนได้ ประการสำคัญจะต้องสร้างความประทับใจให้แก่ประชาชนอย่างกว้างขวางสามารถทำให้ประชาชนเชื่อมั่นได้ว่าจะเป็นผู้นำความสำเร็จและการมีชีวิตที่ดียิ่งขึ้นมาสู่ประชาชน ส่วนระดับของความสามารถของผู้เสนอตัวเข้าแข่งขันจะแตกต่างกันไปตามระดับของตำแหน่งที่จะเข้าไปรับผิดชอบ อาทิ นายกเทศมนตรี ผู้ว่าราชการ หรือผู้นำประเทศ

14. การดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นการแสดงออกทางการเมืองในระดับสูงสุดเป็นผลจากการได้รับชัยชนะจากการเสนอตัวเข้าแข่งขันทางการเมือง การแสดงบทบาทในฐานะที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้ เพราะจะมีผลกระทบต่อความศรัทธาเชื่อมั่นของประชาชนในระยะยาว ถ้าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีความสามารถในการพัฒนาประเทศ ทำให้ประชาชนมีชีวิตที่ดีและมีความสุขจะทำให้พรรคได้รับความไว้วางใจจากประชาชนมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลถึงโอกาสที่จะได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งครั้งต่อไปด้วย ในทางตรงกันข้ามถ้าหากผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่สามารถบริหารประเทศให้เป็นตามความคาดหวังของประชาชนจะส่งผลกระทบต่อความศรัทธาต่อพรรคการเมืองที่สังกัดด้วย และจะทำให้โอกาสที่จะได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งครั้งต่อไปเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก ดังนั้น การแสดงออกซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยการดำรงตำแหน่งทางการเมืองจึงเป็นบทบาทสำคัญสูงสุดของประชาชนที่มีต่อระบบการเมือง

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมกรมีส่วนร่วมทางการเมือง

นักวิชาการได้ให้ทรรศนะที่หลากหลายเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ดังนี้

แลสเตอร์ คับเบลยู มิลเบท และเอ็ม แอล โกล (Milbrath & Goel, 1997 อ้างถึงใน วัชรภรณ์ โพธิ์ศรีดา, 2543, หน้า 19-20) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของปัจเจกบุคคล โดยแบ่งเป็น 2 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Stimuli) หมายถึงลักษณะของระบบสังคม (Social System) และสภาพทางการเมือง (Political Stting) ซึ่งไม่เพียงกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลเท่านั้น แต่ยังมีส่วนให้ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับขอบเขตปทัสถานและทางเลือกต่าง ๆ ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง บุคคลแต่ละคนแม้จะอยู่ในสภาพแวดล้อมเดียวกันก็ จะรับสิ่งเร้าจากระบบการเมืองและสังคมได้ไม่เท่ากัน เพราะเขาจะเลือกรับรู้และเลือกสภาพเฉพาะสิ่งเร้าที่เหมาะสมและตรงกับความต้องการของตนเท่านั้น

2. ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะบุคคล (Personal Factors) ประกอบด้วย 5 ลักษณะ คือ พันธุกรรม แรงขับ ความต้องการทางบุคลิกภาพ ความต้องการทางจิตใจและร่างกาย และความเชื่อต่าง ๆ รวมทั้งทัศนคติทางการเมืองของแต่ละคน

เฮอร์เบิร์ต แมค คอสตี (Closty, 1968, p. 252 อ้างถึงใน จิรชาติ นาคสวัสดิ์, 2540, หน้า 28-29) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองขึ้นอยู่กับตัวแปร 3 ตัวแปรคือ

1. ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม (The Social Environment) หมายถึง สิ่งแวดล้อมสังคมที่ประกอบด้วย ระดับการศึกษา อาชีพ อายุ เชื้อชาติ ศาสนา เพศ และ ที่อยู่อาศัย

2. ตัวแปรด้านจิตวิทยา (Psychological Variables) การมีส่วนร่วมทางการเมืองจะดำรงอยู่ได้ขึ้นอยู่กับรางวัล (Reward) หรือผลตอบแทนแก่ผู้มีส่วนร่วม เช่น ความต้องการ อำนาจ การแข่งขันความสำเร็จ การมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น การมีศักดิ์ศรีและการยอมรับจากสังคม

3. ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง (The Political Environment) ประกอบด้วย

3.1 ระบบพรรคการเมือง (The Party System) แสดงบทบาทที่สำคัญ 2 ประการ คือ บทบาทในลักษณะของการแสดงออกซึ่งความรู้สึกที่จะคัดค้านหรือต่อต้านที่อยู่ตรงกันข้ามหรือต่างพรรคกับ บทบาทเป็นเครื่องมือ (Instrumental) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์บางอย่าง

3.2 การรณรงค์หาเสียง (The Campaign) เป็นความพยายามของพรรคการเมืองในการชักจูงให้ประชาชนไปเลือกพรรคของตน

3.3 ประเด็นและอุดมการณ์ทางการเมือง

3.3.1 ประเด็นทางการเมือง (Political Issue) โดยเฉพาะประเด็นที่ประชาชนรู้จัก และเกี่ยวข้องจะเป็นแรงผลักดันให้ประชาชนไปลงคะแนนเสียงมากยิ่งขึ้น (โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ได้รับผลประโยชน์โดยตรง)

3.3.2 อุดมการณ์ทางการเมือง (Political Ideology) เป็นความเชื่อโดยไม่จำเป็นว่า จะต้องเป็นจริง แต่อุดมการณ์ทางการเมืองในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ย่อมมีผลต่อการ แสดงบทบาทหรือการมีส่วนร่วมทางการเมือง

อนุภาพ ธีรลาภ (2528, หน้า 25-26 อ้างถึงใน อรุณี ปริศนานันท์กุล, 2555) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนดังนี้

1. ความเกรงใจผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า
2. ความต้องการเป็นกลุ่มพวก
3. ความเชื่อถือในตัวผู้นำ
4. ความใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

นักสังคมศาสตร์ได้สร้างทฤษฎีต่าง ๆ เกี่ยวกับพฤติกรรม เพื่ออธิบายข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง แต่จากสภาพความเป็นจริงการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็น ปรากฏการณ์ที่ สลับซับซ้อนและขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ อย่าง โดยที่น้ำหนักหรือความสำคัญของ ปัจจัยแต่ละชนิดก็มากน้อยต่างกัน ซึ่งในการอธิบายเกี่ยวกับลักษณะการเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมทาง การเมืองนั้น แมคคอสกี ได้ใช้ปัจจัยในการอธิบาย 3 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม
2. ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา
3. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง

1. ปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม (The Social Environment)

สิ่งแวดล้อมทางสังคมก็มีอาทิ เช่น ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ เชื้อชาติ ศาสนา เพศ ระยะเวลาที่อาศัย ถิ่นที่อยู่อาศัย และการเปลี่ยนแปลงชนชั้นทางสังคม (Social Mobility) จากผล การศึกษา วิจัยในสหรัฐอเมริกาและประเทศอื่น ๆ พบว่า สิ่งเหล่านี้มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการ มีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่บ้าง (สติด นิยมญาติ, 2525, หน้า 33) กล่าวโดยทั่วไป บุคคลที่อยู่ในกลุ่ม ต่อไปนี้แนวโน้มที่จะเข้าร่วมทางการเมืองสูงกว่า คือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง ผู้ที่มีอาชีพที่ดีและมี รายได้สูง ผู้ที่อยู่ในวัยกลางคนหรืออายุ 35-55 ปี เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่เพิ่งย้ายถิ่นเข้ามา ผู้ที่อยู่ใน เขตเมือง ผู้ที่เป็นสมาชิกของสมาคมด้วยความสมัครใจ เพศชายเทียบกับเพศหญิง ผู้ที่แต่งงานเมื่อ เทียบกับคนโสดอย่างไรก็ดี ความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าร่วมทางการเมือง (โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน รูปของการเลือกตั้ง) มีความสัมพันธ์กับตัวแปรหรือสิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วในระดับต่ำและไม่คงที่

เสมอไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่า การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม และการเมืองเช่นไรในสหรัฐอเมริกา ระดับการศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจกับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมีความสัมพันธ์สูง ในขณะที่ประเทศนอร์เวย์อยู่ในระดับต่ำมากในสหรัฐอเมริกาผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองมักจะเข้าร่วมทางการเมือง ในรูปการเลือกตั้งมากกว่า ผู้ที่อยู่ในเขตชนบท แต่สำหรับในประเทศไทยผู้ที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเมืองที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นมากที่สุดของประเทศเข้าร่วมทางการเมืองน้อยกว่าผู้ที่อยู่ในเขตชนบท กล่าวคือ จากผลการเลือกตั้งในประเทศไทยเมื่อ 22 เมษายน 2522 ปรากฏว่าผู้ไปใช้สิทธิในเขตกรุงเทพมหานครมีเพียงร้อยละ 19.45 เท่านั้น ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีเปอร์เซ็นต์ผู้ไปใช้สิทธิต่ำที่สุด

2. ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา (Psychological Variables)

เมื่อพิจารณากันในแง่ของจิตวิทยาแล้ว การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองจะยังคงมีอยู่ได้ก็ขึ้นอยู่กับว่า การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองจะยังคงมีอยู่ได้ก็ขึ้นอยู่กับว่า การเข้าร่วมทางการเมืองนั้นให้ผลประโยชน์หรือผลตอบแทนแก่ผู้เข้าร่วมอย่างไรบ้าง นักวิชาการทั้งหลายมักให้เหตุผลว่าการที่บุคคลเข้าร่วมทางการเมืองนั้น ก็เพื่อตอบสนองความต้องการต่าง ๆ อาทิ เช่น ต้องการมีอำนาจต้องการแข่งขัน ต้องการความสำเร็จ ต้องการไปสัมพันธ์กับผู้อื่น ต้องการเงินทอง ศักดิ์ศรี ต้องการสถานภาพที่สูงขึ้น ต้องการการยอมรับจากสังคม เหล่านี้เป็นต้น กล่าวโดยสรุป การที่บุคคลเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองก็เพราะบุคคลมองเห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง

3. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง

สิ่งแวดล้อมทางการเมืองมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการเข้าร่วมทางการเมืองซึ่งมักจะถูกนามากล่าวอ้างอยู่เสมอ เช่น ในกรณีของประเทศอเมริกา มักจะพูดกันเสมอ ๆ ว่า การที่บุคคลบางพวกบางกลุ่มไม่เข้าร่วมทางการเมืองก็เพราะว่า ระบบการเมืองของอเมริกามีลักษณะสลับซับซ้อนมากเกินไป การเลือกตั้งมีบ่อยเกินไป จำนวนตำแหน่งที่ต้องเลือกมีมากตำแหน่งเกินไป แม้แต่ตัวบัตรเลือกตั้งเองก็มีความยาวเกินพอดีไป เหล่านี้เป็นต้น ผลการวิจัยบางอย่างได้ระบุว่า การที่กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งลักษณะซับซ้อนและรูปแบบของบัตรเลือกตั้งที่ไม่ระบุว่าผู้รับสมัครเลือกตั้งสังกัดพรรคใดนั้น มีผลเสียหายนต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนอยู่ไม่น้อยเหมือนกันคือทำให้ประชาชนบางกลุ่มไปใช้สิทธิน้อยลง การไปใช้สิทธิจะมีเฉพาะพวกที่มีความรู้ความเข้าใจในรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกตั้งดีเท่านั้น ส่วนอุปสรรคอื่น ๆ ที่มีผลต่อการเข้าร่วมทางการเมืองโดยเฉพาะการเลือกตั้ง อาทิเช่น วิธีการลงทะเบียนเพื่อการเลือกตั้งยุ่งยาก การแสดงหลักฐาน การเดินทางไปหน่วยเลือกตั้ง เป็นต้น ปัจจัยเกี่ยวกับเหตุการณ์บ้านเมืองบางอย่าง (Situational Factors) ก็อาจส่งผลกระทบไปสู่การเข้าร่วมทางการเมือง เช่นกัน เหตุการณ์

บางอย่างส่งเสริมเข้าร่วมให้มีสูงขึ้น แต่เหตุการณ์บางอย่างทำให้การเข้าร่วมทางการเมืองลดน้อยลง เช่น กรณีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ของประเทศไทยที่ต้องการให้ประชาชนเข้ามามีบทบาททางการเมืองมากยิ่งขึ้น หรือการทำรัฐประหารเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2501 โดยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนถูกปิดกั้นมาก กล่าวคือ ไม่มีมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาเทศบาล และคณะเทศมนตรีก็ถูกยกเลิก และมองเห็นว่า ขาวนาและกรรมกรที่มีความสำคัญทางการเมืองสูง ๆ จะเป็นบุคคลที่เข้ามาช่วงชิงอำนาจทางการเมือง ดังนั้นการยับยั้งจึงบังเกิดขึ้น โดยการปิดกั้นทางการเมือง (นรนิติ เศรษฐบุตร, 2528, หน้า 931-932)

แนวความคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งเป็นกลไกการใช้อำนาจอธิปไตยหรือการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) ของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย โดยการไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนที่มีนโยบายตรงกับความต้องการของตนเอง ให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนด้วยความชอบธรรมเพื่อลดภาวะความตึงเครียด ขจัดความขัดแย้ง หรือการสืบทอดอำนาจและเป็นกลไกที่จะควบคุมให้ผู้แทนที่ดำรงตำแหน่งจากการเลือกตั้งตระหนกอยู่เสมอว่า ต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน เพราะประชาชนเป็นผู้กำหนดอนาคตทางการเมืองของตนด้วยการเลือกหรือไม่เลือกตนกลับมาทำหน้าที่ผู้แทนอีกครั้ง ดังนั้นการเลือกตั้งจึงมีผลต่อการพัฒนาทางการเมือง การเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการทางการเมืองที่สำคัญยิ่งต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การเลือกตั้งจึงเป็นการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบหนึ่งที่เปิดโอกาสให้แก่สามัญชนทั่วไปมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะทางการเมืองการเลือกตั้งได้กลายเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่ง que แสดงให้เห็นถึงความ เป็นพลเมือง

การเลือกตั้ง (Election) เป็นกระบวนการทางการเมืองอย่างหนึ่ง หมายถึง กิจกรรมทางการเมืองที่แสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยด้วยการไปออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตน เพื่อทำหน้าที่ในรัฐสภาและในรัฐบาลเป็นกลไกแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้องและสนับสนุนให้มีการกระทำหรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ในทางการเมือง และการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะที่จะมีผลกระทบต่อประชาชน นอกจากนี้ การเลือกตั้งหมายถึงการที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ คัดเลือกผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง เป็นผู้แทนของตน โดยอิสระเสรีและสุจริต จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการเลือกตั้ง คือ การหาผู้แทนปวงชนส่วนใหญ่ไปบริหารประเทศหรือไปควบคุมการบริหารประเทศ ใช้อำนาจตามที่กฎหมายกำหนดแทนประชาชน (ปริญญา นาคฉัตรีย์, 2547, หน้า 6)

พรรคักดิ์ ผ่องแผ้ว (2547, หน้า 24) ให้ความหมายการเลือกตั้งว่า เป็นกิจกรรมที่สำคัญยิ่ง ในกระบวนการทางการเมืองและการปกครอง เพราะการเลือกตั้งเป็นการแสดงออกซึ่งเจตจำนงของ ประชาชนในการปกครองประเทศ เจตจำนงดังกล่าวปรากฏอยู่ในลักษณะของการเรียกร้องหรือ สนับสนุนต่อการตัดสินใจทั้งหลายในระบบการเมือง

เนื่องจากการเลือกตั้งมีความสำคัญต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ได้บัญญัติหลักเกณฑ์สำหรับเป็นแนวทางในการ จัดการเลือกตั้งโดยอิสระ ประกอบด้วย 1. ทุกคนมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในรัฐบาลของประเทศตน จะ เป็นโดยตรงหรือผ่านผู้แทนซึ่งได้รับการเลือกตั้งโดยอิสระ 2. ทุกคนมีสิทธิที่จะเข้าถึงบริการ สาธารณะในประเทศของตน โดยเสมอภาค และ 3. เจตจำนงของประชาชน จะต้องเป็นมูลฐานแห่ง อำนาจอธิปไตย เจตจำนงต้องแสดงออกทางการเลือกตั้งตามกำหนดเวลาอย่างแท้จริง ซึ่งอาศัยการ ออกเสียงโดยทั่วไปและเสมอภาคและการลงคะแนนลับหรือวิธีการลงคะแนนโดยอิสระทำนอง เดียวกัน

กระบวนการเลือกตั้งเป็นกลไกสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนการ ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมของประเทศ มีความ เชื่อมั่นและศรัทธาในความสามารถของตนเองและเพื่อนมนุษย์ว่าสามารถตัดสินใจเลือกรัฐบาล เลือกรูปแบบการปกครอง วิธีการดำเนินการปกครอง ระบบเศรษฐกิจ เพื่อประโยชน์ของตนเองได้ การเลือกตั้งจะนำไปสู่ความพยายามของประชาชนที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกระทำ ของรัฐบาล ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ จะช่วยให้บูรณาการภายในระบบการเมืองของชาติและระดม ประชาชนเข้าร่วมในระบบประชาธิปไตยมากขึ้น หลักการในเลือกตั้ง มีพื้นฐานเป็นที่ยอมรับเป็นสากลดังต่อไปนี้

หลักในการเลือกตั้ง

นักวิชาการได้สรุปหลักการสำคัญของการเลือกตั้งเอาไว้ ดังนี้

1. หลักความเสมอภาค (Equal Suffrage) หมายถึง การมีสิทธิในการเลือกตั้งของ ประชาชนมีความสำคัญและได้รับการยอมรับ โดยเท่าเทียมกันไม่ว่าผู้เลือกตั้งนั้นจะมีสภาพทาง สังคม เศรษฐกิจและการเมืองอย่างไร หลักการที่ใช้เป็นมาตรการให้ความเสมอภาคก็คือการให้ผู้มี สิทธิออกเสียงเลือกตั้งคนหนึ่ง ๆ มีคะแนนเพียงหนึ่งคะแนน (One Man One Vote) และคะแนน เสียงทุกคะแนนมีความสำคัญเท่าเทียมกัน

2. หลักการเลือกตั้งที่ยุติธรรม (Fair Election) หมายถึง การเลือกตั้งที่บริสุทธิ์เป็นไปตาม ดัชนีบทกฎหมายและเจตนารมณ์ของกฎหมายปราศจากการครอบงำทางการเมืองปราศจากการใช้ อิทธิพลทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ และสถานภาพทางสังคม นอกจากนี้การต่อสู้แข่งขันระหว่าง

ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองจะต้องเป็นไปอย่างอิสระภายในขอบเขต และเจตนารมณ์ของกฎหมายที่มีพื้นฐานอยู่บนความยุติธรรมและความเสมอภาค

3. หลักการเลือกตั้งตามกำหนดระยะเวลา (Periodical Election) หมายถึง การจัดทำให้มีการเลือกตั้งตามกำหนดระยะเวลา ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ปกครองว่าได้ปฏิบัติไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนหรือไม่ ซึ่งเป็นเงื่อนไขเพื่อให้ประชาชนมีโอกาสเปลี่ยนแปลงตัวผู้ปกครองได้โดยสันติวิธี ผู้ปกครองที่ใช้อำนาจโดยชอบธรรมในระหว่างอยู่ในอำนาจ เมื่อครบวาระแล้วก็มีโอกาสที่จะได้รับความไว้วางใจจากประชาชนและได้รับเลือกเข้ามาใหม่

4. หลักการให้สิทธิเลือกตั้งเป็นการทั่วไป (Universal Suffrage) หมายถึง การให้สิทธิเลือกตั้งแก่ประชาชนทั่วไปโดยไม่มีการกีดกัน หรือจำกัดสิทธิบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นพิเศษ เนื่องจาก เพศ ศิว สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม เงื่อนไขอื่นเนื่องจากเหตุผลที่ว่า เมื่อมีอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ประชาชนย่อมทรงไว้ซึ่งสิทธิในการเลือกตั้งตัวแทน เพื่อทำหน้าที่แทนตนตราบใดที่ประชาชนผู้นั้นไม่ขาดคุณสมบัติ

5. หลักการลงคะแนนลับ (Secret Vote) หมายถึง การออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนเป็นเอกสิทธิ์ของผู้เลือกตั้งโดยเด็ดขาด เอกสิทธิ์นี้จะได้รับการปกป้องพิทักษ์ก็โดยการออกเสียงลับ โดยผู้ออกเสียงไม่จำเป็นต้องบอกผู้อื่นว่าตนเลือกใคร ทั้งนี้เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยบริสุทธิ์ปราศจากการข่มขู่ บีบคั้นจากอิทธิพลใด ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อเสรีภาพของผู้เลือกตั้ง

6. หลักความเป็นอิสระแห่งการเลือกตั้ง (Free Election) หมายถึง การแสดงเจตนารมณ์ในการเลือกตั้งจะต้องเป็นไปอย่างอิสระและเสรีปราศจากการบีบบังคับ ข่มขู่ด้วยประการใดๆ หลักการข้อนี้มีรากฐานมาจากความเชื่อที่ว่าสิทธิในการมีส่วนร่วมใช้อำนาจอธิปไตยนั้นเป็นของประชาชนทุกคนเมื่อประชาชนเป็นผู้ทรงสิทธิก็ย่อมจะขึ้นอยู่กับการวินิจฉัยของประชาชนเองว่าต้องการจะใช้สิทธิของตนมากน้อยเพียงใด หากการเลือกตั้งที่ประชาชนขาดอิสระเสรีแล้ว ผู้ปกครองจะอ้างว่าตนมีอำนาจโดยชอบธรรมคงจะไม่ได้

7. หลักการเลือกตั้งอย่างแท้จริง (Genuine Election) หมายถึง การเลือกตั้งต้องแสดงถึงความบริสุทธิ์ยุติธรรม ไม่มีการคดโกง (สรญา คันธรัตน์กุล, 2548, หน้า 23-25)

แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการเลือกตั้ง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองคือ กิจกรรมของพลเมืองซึ่งพยายามที่จะมีอิทธิพลหรือให้การสนับสนุนต่อรัฐบาลหรือการเมือง กิจกรรมการมีส่วนร่วมมี 2 กิจกรรมดังนี้ 1) กิจกรรมมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ คือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นประจำโดยผ่านสถาบันระบบตัวแทน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรณรงค์หาเสียงและการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และ 2) กิจกรรมมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็น

ทางการคือ พฤติกรรมที่ไม่เป็นไปตามปกติ โดยการท้าทายต่อสถาบันที่มีอยู่หรือท้าทายวัฒนธรรม กระแสหลัก นักรัฐศาสตร์มองว่าการเลือกตั้งและวิธีการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการอื่น ๆ มีความสำคัญต่อประชาธิปไตย แต่กิจกรรมการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการอื่น ๆ ก็มีความสำคัญต่อประชาธิปไตยเช่นกัน (ศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี, 2545, หน้า 442)

สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการเลือกตั้ง สรุปได้ดังนี้

1. แนวคิดปัจจัยตัวกำหนด

แนวคิดอีกแบบหนึ่งมองว่าพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งถูกกำหนดโดยปัจจัยทางสังคม ปัจจัยสังคมในที่นี้คือสภาพภูมิหลังของบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง แนวคิดนี้บอกถึงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันทำให้พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแตกต่างกันและชี้ให้เห็นว่าฐานะทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับการลงคะแนนเลือกตั้งของคนไทยในสังคม

จากแนวคิดพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งถูกกำหนดโดยปัจจัยทางสังคมนำไปสู่กรอบการวิเคราะห์ที่พิจารณาถึงปัจจัยภูมิหลังบุคคลแบบต่าง ๆ ที่มีผลต่อการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนซึ่งชี้ให้เห็นว่าสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจที่แตกต่างกันอาจจะมีผลต่อการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในลักษณะต่างกันด้วย แนวคิดนี้ใช้กันมากในการศึกษาพฤติกรรมการเลือกตั้งและการทำสำรวจประชามติทางการเมืองหรือการทำโพลการเลือกตั้ง

2. แนวคิดความสำเร็จเชิงเหตุผล

แนวคิดนี้เน้นปฏิกริยาของความสำนึกหรือความศรัทธาของผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งที่มีต่อการบริหารการเลือกตั้ง นโยบายของพรรคและสภาพของผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งคล้ายกับกรอบความคิดเชิงเหตุผลของผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองและผู้สมัครจะมีอิทธิพลอย่างมากต่อทัศนคติของผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่จะเลือกใคร หรือกลุ่มใด ด้วยเหตุผลอย่างไร

3. แนวคิดทฤษฎีระบบ

การศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยการพิจารณาเชิงระบบมีแนวโน้มว่าปัจจัยแวดล้อมที่เกิดขึ้นเฉพาะช่วงสมัยที่มีการเลือกตั้ง เช่น ความสนใจในตัวผู้สมัคร นโยบายของพรรคการเมืองและสภาพงานที่มีต่อการปฏิบัติงานของพรรคอาจจะผันแปรไปตามช่วงสมัยของการเลือกตั้งเพราะว่าสิ่งเหล่านี้คือสภาพแวดล้อมของระบบ ดังนั้นทฤษฎีระบบจะเป็นการศึกษาปัจจัยแวดล้อมที่เกิดขึ้นเฉพาะในช่วงสมัยที่มีการเลือกตั้งมาเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

4. แนวคิดเรื่องระบบความสัมพันธ์เชิงเครือข่าย

ความสัมพันธ์เชิงระบบเครือข่ายเป็นความสัมพันธ์ตามระดับแนวอนที่เกิดขึ้นมาจากความจำเป็นในชีวิตจริงของชาวนาในด้านต่าง ๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง การทหารและวัฒนธรรม ความสัมพันธ์ดังกล่าวมีรากฐานที่เกี่ยวกับการผลิต เนื่องจากมีกิจกรรมการผลิตบางอย่างที่จะต้องทำร่วมกันทั้งหมู่บ้าน เช่น การทำเหมืองฝายและการล่าสัตว์ขนาดใหญ่ เนื่องจากเครื่องมือการผลิตเป็นแบบง่าย ๆ ทำให้ต้องใช้แรงงานมากในการเพาะปลูกบางขั้นตอน เช่น ตอนปักดำและเก็บเกี่ยวประเพณีการลงแขก การเอาแรงจึงเกิดขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มคนที่เป็เครือข่ายกัน นอกจากนี้ความสัมพันธ์ยังเกี่ยวเนื่องกับความไม่แน่นอนเกี่ยวกับผลผลิตที่ได้รับในการผลิตในบางปีอาจไม่ได้ผลระบบเครือข่ายจะมีส่วนร่วมช่วยเหลือและให้หลักประกันชีวิตการสะสมเพื่อบริโภค โดยถือหลักว่า “ทีเขา ทีเรา” ความจำเป็นอีกประการหนึ่ง ได้แก่ การทำหน้าที่ช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางด้านบริการสังคม เช่น การป้องกันหมู่บ้านการรักษาพยาบาล การให้สวัสดิการแก่เด็กและคนชราทำให้ระบบเครือข่ายเป็นสถาบันที่จำเป็นอันจะขาดเสียมิได้ เนื่องจากจะเป็นทั้งแหล่งของความร่วมมือ ช่วยเหลือและคุ้มครองกัน ทำให้จิตสำนึกที่ให้ความสำคัญและระบบเครือข่ายมีรากเง้าที่ลึกซึ้ง เช่น คนไทยจะมีคาบรยายสภาพที่บุคคลหมดหลักประกันในชีวิตว่าอยู่ในสภาพ “ไร้ญาติขาดมิตร”

จากความจำเป็นดังกล่าวนี้เองทำให้ต้องมีการสร้างกลไกกลนนาชนิด เพื่อรักษาความสัมพันธ์เชิงระบบเครือข่ายเอาไว้ ซึ่งอาจแสดงออกมาในรูปกฎเกณฑ์ ประเพณีหรือพิธีกรรม เช่น พิธีรดน้ำคำหัวญาติผู้ใหญ่ การไปร่วมงานพิธีศพของญาติ เป็นต้น (ปริญญา นาคันตริย์, 2547, หน้า 10-12)

ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผู้บริหารที่มาจากกาเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนที่มีองค์ประกอบครบทั้ง 3 ประการมีน้อยมากไม่ว่าจะเป็นกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา หรือเทศบาล ที่ยังขาดในเรื่องของอำนาจในการยับยั้งกฎหมายของผู้บริหาร (Veto) หรือเรื่องขอความเป็นอิสระในเรื่องการบริหารงานบุคคลที่ด้องขึ้นอยู่กับส่วนกลางเป็นอย่างมาก (วุฒิสาร ตันไชย และคณะ, 2547, หน้า 15-17)

ประเภทของการเลือกตั้ง

วิธีการเลือกตั้งมีด้วยกัน 2 วิธีคือ การเลือกตั้งโดยตรง (Direct Election) หมายถึง การเลือกตั้งประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถใช้วิจารณญาณของตนในการออกเสียงลงคะแนนให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งในแต่ละตำแหน่งโดยตรง คะแนนเสียงที่ได้รับจากการออกเสียงลงคะแนนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะเป็นตัวชี้วัดว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดจะชนะการเลือกตั้งในครั้งนั้น และการเลือกตั้งโดยทางอ้อม (Indirect Election) หมายถึง การที่ประชาชนไปออกเสียงเลือกตั้งคณะบุคคล

คณะหนึ่งเข้าทำหน้าที่เลือกตั้งแทนตน (Electoral College) เป็นการมอบหมายสิทธิในการเลือกตั้งให้แก่คณะบุคคลผู้ทำการเลือกตั้งโดยเด็ดขาด การเลือกตั้งแบบนี้ใช้ในกรณีที่เห็นว่าคณะบุคคลที่เข้าไปทำการเลือกตั้งนั้นจะมีสติปัญญาและความรู้ความสามารถในการใช้วิจารณญาณได้ดีกว่า อันเป็นหลักประกันได้ว่าประชาชนจะได้ผู้แทนที่ดีมีความสามารถอย่างแน่นอน

1. การเลือกตั้งโดยตรง (Direct Election) คือ การที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ลงคะแนนเลือกตั้งผู้แทนของตนโดยตรง

ข้อดีของการเลือกตั้งโดยตรง

1.1 ได้ผู้แทนตามเจตจำนงของประชาชนโดยตรง เพราะประชาชนได้เลือกตั้งผู้แทนเอง จึงต้องถูกตามหลักประชาธิปไตย

1.2 ในการเลือกตั้งโดยตรง ผู้แทนประชาชนย่อมมีความสัมพันธ์กับประชาชนผู้เลือกตั้งโดยใกล้ชิด และต้องเอาใจใส่ต่อความทุกข์สุขของประชาชนซึ่งเลือกตั้งตนเข้ามา (เช่น ตั้งกระทู้ถาม เมื่อประชาชนในเขตเลือกตั้งได้รับความเดือดร้อน)

1.3 ในการเลือกตั้งโดยตรงย่อมเป็นการยากที่ใช้อิทธิพลหรือสินจ้างรางวัล เพราะผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีจำนวนมาก

1.4 ผู้แทนประชาชนซึ่งได้รับการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนย่อมรู้สึกดีใจว่าเขาได้รับการสนับสนุนจากประชาชนฝ่ายข้างมากในเขตเลือกตั้ง ดังนั้นย่อมปฏิบัติงานในสภาด้วยความมั่นใจเพราะรู้สึกว่ามิมีประชาชนข้างมากหนุนหลังอยู่

1.5 การเลือกตั้งโดยตรงเป็นการยกย่องว่าประชาชนมีความรู้ดีพอที่จะใช้สิทธิเลือกตั้งได้เอง ประชาชนเองก็มีความภูมิใจ และเห็นว่ากิจการของประเทศชาติเป็นกิจการของตนเอง ซึ่งตนจะต้องร่วมมืออย่างใกล้ชิดในลักษณะที่ว่า ได้ด้วยกัน เสียด้วยกัน

1.6 ในการเลือกตั้งโดยตรง ประชาชนย่อมสนใจในความรับผิดชอบมากขึ้น เพราะตนเป็นผู้ตัดสินใจเลือกผู้แทนของตนเอง และย่อมมีความสนใจในทางการเมือง ซึ่งเป็นสาระสำคัญของประชาธิปไตย

1.7 เมื่อประชาชนเลือกตั้งผู้แทนโดยตรง ประชาชนก็ย่อมจะคอยเฝ้าดูว่า การกระทำของผู้แทนหลังจากได้รับเลือกตั้งแล้ว ได้ตรงตามเจตจำนงของประชาชนหรือไม่ ผู้แทนประชาชนได้ประพฤติตนอย่างไร ทำให้ผู้แทนต้องระมัดระวังตัวอยู่เสมอ ไม่กล้ากระทำการขัดกับเจตจำนงของประชาชนเพราะเป็นธรรมดาที่ผู้ได้เป็นผู้แทนของประชาชนย่อมต้องการได้รับเลือกตั้งให้เป็นผู้แทนประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปคราวหน้าอีก

ข้อเสียของการเลือกตั้งโดยตรง

ในประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย ประชาชนยังไม่รู้จักและเคยชินต่อการปกครองแบบนี้ การให้ประชาชนออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของประชาชนโดยตรง ย่อมเป็นการเสี่ยงภัยมากเกินไป เพราะประชาชนอาจเลือกตั้งผู้แทนไม่ถูกต้อง ทำให้ได้บุคคลที่ไม่มีความสามารถเป็นผู้แทน หรือประชาชนอาจเลือกตั้งผู้แทนที่มีความคิดเห็นในระบอบเก่า ซึ่งจะพยายามเปลี่ยนแปลงการปกครองเข้าสู่ระบอบเดิมอีก หรือพยายามขัดขวางการดำเนินการตามระบอบใหม่

2. การเลือกตั้งโดยทางอ้อม (Indirect Election) หลักการเลือกตั้งโดยทางอ้อม หมายถึงกรณีที่มีบุคคลหรือสภากำหนดกลางระหว่างประชาชนกับผู้แทน โดยประชาชนจะเป็นผู้เลือกตั้งบุคคลหรือสภาก่อนขั้นหนึ่ง แล้วบุคคลหรือสภาดังกล่าวจึงจะลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้แทนของประชาชนแทนประชาชนอีกขั้นหนึ่ง

ข้อดีของการเลือกตั้งโดยทางอ้อม

2.1 การเลือกตั้งโดยทางอ้อมทำให้การเลือกตั้งผู้แทนง่ายขึ้น ทั้งนี้เพราะถ้าจะให้ประชาชนเลือกตั้งโดยตรงแล้ว เมื่อเขตเลือกตั้งกว้างใหญ่ ย่อมไม่ใช่เป็นการง่ายที่ประชาชนจะทราบว่าเป็นผู้ที่สมควรจะได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทน ประชาชนส่วนมากย่อมไม่รู้จักตัวผู้สมัครเลือกตั้งตลอดจนคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ดีพอ

2.2 การเลือกตั้งโดยทางอ้อม นอกจากจะเป็นวิธีเลือกตั้งที่ง่ายดังกล่าวมาแล้ว ยังมีผลทำให้เป็นการถ่วงดุลกันเป็นขั้น ๆ กล่าวคือประชาชนเลือกเฟ้นผู้ที่มีความสามารถที่สุดในเขตของตน แล้วผู้ที่มีความสามารถดีที่สุดในนี้ไปเลือกเฟ้นบุคคลที่เขาเห็นว่ามีความสามารถดีที่สุดในเป็นผู้แทน กล่าวคือ ประชาชนมีหน้าที่อย่างเดียว คือ คัดเลือกคนที่เขาเห็นว่าสามารถดีที่สุดในไปเลือกผู้แทนเขาเท่านั้น

2.3 ในการเลือกตั้งทางอ้อม ผู้เลือกตั้งผู้แทนประชาชนย่อมมีจำนวนน้อย ดังนั้น จึงยากที่จะหวั่นไหวตามอารมณ์อันร้อนแรงของประชาชน การเลือกตั้งผู้แทนจึงกระทำด้วยความระมัดระวังมากกว่า และด้วยความรู้สึกผิดชอบมากกว่าที่จะให้ประชาชนเลือกตั้งผู้แทนโดยตรง

2.4 ในกรณีที่รัฐมีสภาสูงหรือสภาที่สอง เช่น วุฒิสภา ถ้าใช้วิธีการเลือกตั้งโดยทางอ้อมมักจะไม่มีใครมีการเปลี่ยนตัวสมาชิก กล่าวคือ สมาชิกที่ออกไปตามวาระมักจะได้รับการเลือกตั้งซ้ำอีก ซึ่งเหมาะกับสถานะของสภาสูงที่ควรจะเป็นสภามั่นคง

ข้อเสียของการเลือกตั้งโดยทางอ้อม

2.1 การเลือกตั้งโดยทางอ้อมทำให้มีการทุจริตได้ง่าย เพราะผู้สมัครรับเลือกตั้งอาจใช้อิทธิพลบังคับข่มขู่หรือให้สินจ้างรางวัลได้ง่าย ต่างกับการเลือกตั้งโดยตรงที่มีสิทธิเลือกตั้งมี

จำนวนมาก การใช้สิทธิพลหรือให้สินจ้างรางวัลจึงกระทำไต่ยากนอกจากนั้นคนกลางที่จะไปเลือกตั้งแทนประชาชนนี้มีหน้าที่เฉพาะการเลือกตั้งเท่านั้น ไม่ได้ดำรงตำแหน่งถาวรอะไร ดังนั้นการที่จะรับสินจ้างรางวัลจึงไม่มีอะไรจะเสี่ยงภัย นอกจากนี้ถ้าประชาชนทราบเรื่องรับสินจ้างรางวัลก็เพียงไม่เลือกตั้งให้ตนเป็นคนกลางซ้ำอีกเท่านั้น

2.2 ในการเลือกตั้งโดยทางอ้อม ไม่มีอะไรรับประกันได้ว่าผู้รับเลือกตั้งจะเป็นผู้แทนเจตจำนงของประชาชน และผู้รับเลือกตั้งจะเป็นบุคคลที่ประชาชนต้องการเพราะมีคนกลางไปเลือกตัวแทนอีกชั้นหนึ่ง ดังนั้นจึงอาจถือได้ว่าขัดกับหลักประชาธิปไตย

2.3 ในการเลือกตั้งโดยทางอ้อม โดยที่คนกลางซึ่งจะเป็นผู้เลือกตั้งผู้แทนมีจำนวนน้อย คนกลางนี้จึงมีอำนาจมาก อาจบังคับให้ผู้แทนปฏิบัติตามความประสงค์ของคนกลาง ซึ่งอาจไม่ใช่เจตจำนงของประชาชนก็ได้ ทั้งนี้เพราะผู้แทนย่อมต้องการได้รับเลือกตั้งอีก และย่อมจะคาดครวหน้าผู้ที่เลือกตั้งตนก็คงจะเป็นคนกลางชุดเดียวกันนั่นเอง ผู้แทนจึงอาจประจบประแจงคนกลางผู้เลือกตั้งนี้ ยิ่งกว่าที่จะคำนึงถึงเจตจำนงของประชาชนเอง

2.4 การเลือกตั้งโดยทางอ้อมเป็นการเหยียดประชาชนว่าโง่ ไม่รู้จักใช้สิทธิเลือกตั้งเมื่อเป็นเช่นนี้ ประชาชนก็ขาดความสนใจในทางการเมือง ซึ่งการขาดความสนใจในทางการเมืองนี้จะเป็นภัยต่อระบอบประชาธิปไตย

2.5 ในการเลือกตั้งโดยทางอ้อม เมื่อประชาชนไม่ได้ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยตรง ความสำนึกในความรับผิดชอบของประชาชนก็น้อย เพราะประชาชนรู้สึกว่าเขาร่วมมือในการเลือกตั้งอย่างห่าง ๆ ไม่เหมือนกับการใช้สิทธิเลือกตั้งโดยตรง

2.6 การเลือกตั้งโดยทางอ้อม ทำให้การเลือกตั้งล่าช้าเพราะต้องจัดให้มีการเลือกตั้งสองครั้งหรือว่านั้นขึ้นไป แล้วแต่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งทางอ้อมสองชั้นหรือสามชั้น

2.7 เมื่อมีการเลือกตั้งทางอ้อมหรือการเลือกตั้งสองชั้นหรือว่านั้น ค่าใช้จ่ายของรัฐในการเลือกตั้งก็มากขึ้น จึงเป็นการเลือกตั้งที่ไม่ประหยัดค่าใช้จ่าย ในอดีตการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการเลือกตั้งโดยทางอ้อม กล่าวคือ สมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นผู้เลือกสมาชิกคนหนึ่งให้เป็นผู้บริหารท้องถิ่น ปัจจุบันรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน (สรญา คันธรัตน์กุล, 2548, หน้า 16-19)

การปกครองท้องถิ่นซึ่งเป็นพื้นฐานของการปกครองในระดับชาติ ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นจะต้องมาจากการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งเช่นเดียวกัน จึงอาจกล่าวได้ว่าในการปกครองระบอบประชาธิปไตยทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น สิ่งสำคัญที่สุดก็คือ ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชนด้วยเช่นกัน

1. การเลือกตั้งท้องถิ่นระบบเก่า

อดีตการเลือกตั้งท้องถิ่นมีกฎหมายเป็นของตนเองหรือบางท้องถิ่นได้นำกฎหมายเลือกตั้งของท้องถิ่นอื่นมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยบัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยทำหน้าที่รักษาการ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเลือกตั้งตามกฎหมายเลือกตั้งท้องถิ่นนั้น ไม่ได้แยกการเมืองออกจากการบริหาร เป็นการจัดการอยู่ในคนกลุ่มเดียว จึงทำให้เกิดระบบอุปถัมภ์ภายในระบบเสมอมาส่งผลกระทบต่อการทุจริตการเลือกตั้ง (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2548, หน้า 24)

2. การเลือกตั้งท้องถิ่นระบบใหม่

สำหรับการเลือกตั้งท้องถิ่นระบบใหม่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีเจตนารมณ์เพื่อจัดการเข้าสู่ตำแหน่งด้วยการสุจริตทุกรูปแบบ ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 เปลี่ยนแปลงแนวคิดจากการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแต่ละรูปแบบที่ต่างมีกฎหมายเลือกตั้งเป็นของตนเองมาใช้กฎหมายเลือกตั้งท้องถิ่นฉบับเดียวกัน เพื่อต้องการให้การเลือกตั้งท้องถิ่นเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม โดยนากระบวนการจัดการเลือกตั้งให้ไปอยู่ในอำนาจการควบคุมกำกับของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) เป็นองค์กรอิสระไม่ขึ้นกับระบบสั่งการแบบราชการ (Bureaucracy) มีความเป็นกลาง ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้จัดตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด (กกต.จว.) ในทุกจังหวัดเพื่อช่วยคณะกรรมการการเลือกตั้งและมีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กกต.ท้องถิ่น) โดยมีผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ผอ.กกต.ท้องถิ่น) คือ ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดเทศบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดกรุงเทพมหานครและปลัดเมืองพัทยา เข้ามาบทบาทในการเลือกตั้งท้องถิ่นมากขึ้น โดยกฎหมายเลือกตั้งท้องถิ่นใหม่ยังเปลี่ยนแปลงผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งจากนายอำเภอ ผู้อำนวยการเขตและเทศบาล มาเป็นหน้าที่ของผู้อำนวยการทะเบียนกลาง และเปลี่ยนที่มาของรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งจากวิธีการคัดรายชื่อผู้เลือกตั้งจากทะเบียนบ้านมาเป็นการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งจากทะเบียนรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง นอกจากนี้เพื่อป้องกันการทุจริตในการเลือกตั้งและการหาเสียงเลือกตั้งโดยมิชอบจึงได้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายและวิธีการหาเสียงมาใช้ ซึ่งแต่เดิมมีเพียงกรุงเทพมหานครแห่งเดียวเท่านั้นที่มีบทบัญญัติเหล่านี้

หัวใจสำคัญของการเลือกตั้งท้องถิ่นระบบใหม่ คือ การเลือกตั้งที่เป็นไปโดย สุจริตและเที่ยงธรรม มาตรการสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้การเลือกตั้งสุจริตและเที่ยงธรรม คือ การสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ การสั่งให้มีการนับคะแนนใหม่และการสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหรือเรียก

โดยทั่วไปว่าเป็นการทำให้ใบเหลืองและใบแดง ในส่วนของการคัดค้านการเลือกตั้งเดิมการยื่นคำร้องคัดค้านจะต้องยื่นต่อศาลชั้นต้น ในกรณีขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลและเมืองพัทยา ส่วนการยื่นคำร้องต่อศาลแพ่งในกรณีของกรุงเทพมหานคร การเลือกตั้งท้องถิ่นระบบใหม่เปลี่ยนให้มายื่นคำร้องคัดค้านต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งจะใช้วิธีพิจารณาในระบบไต่สวนโดยให้โอกาสผู้ร้อง ผู้ถูกคัดค้านหรือผู้ถูกกล่าวหา มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงและแสดงหลักฐานหรือ มาให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง และจะวินิจฉัยเป็นองค์คณะ (ปริญญา นาคฉัตรีย์, 2547, หน้า 36)

อำนาจหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง
คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 145 ดังนี้

1.1 ออกประกาศกำหนดการทั้งหลายอันจำเป็นแก่การปฏิบัติตามกฎหมาย ตามมาตรา 144 วรรคสอง

1.2 มีคำสั่งให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ปฏิบัติทั้งหลายอันจำเป็น ตามกฎหมาย ตามมาตรา 144 วรรคสอง

1.3 สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมาย ตามมาตรา 144 วรรคสอง

1.4 สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้งเมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติในหน่วยเลือกตั้งนั้น ๆ มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

1.5 ประกาศผลการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ

1.6 ดำเนินการอื่นรวมที่กฎหมายบัญญัติ

ในการปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้ศาล พนักงานอัยการพนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นดำเนินการเพื่อประโยชน์แห่งการปฏิบัติหน้าที่การสืบสวนสอบสวนหรือวินิจฉัยชี้ขาด

คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้งบุคคล คณะบุคคล หรือผู้แทนองค์การเอกชน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมาย

2. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.2541 มาตรา 10 ดังนี้

2.1 ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

2.2 ออกประกาศกำหนดการทั้งหลายอันจำเป็นแก่การปฏิบัติตามกฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

2.3 มีคำสั่งให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐปฏิบัติการทั้งหลายอันจำเป็นตาม กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออก เสียงประชามติ และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

2.4 ออกข้อกำหนดเป็นแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้มีอำนาจ หน้าที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติ

2.5 ดำเนินการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งที่ใช้วิธีการแบ่งเขตเลือกตั้งและจัด ให้มีบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

2.6 สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้น เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือ ผู้บริหารท้องถิ่น

2.7 สั่งให้มีการเลือกตั้งหรือออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วย เลือกลงหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้งหรือสั่งให้มีการนับคะแนนใหม่เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า การเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติในหน่วยเลือกตั้งนั้น ๆ มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยง ธรรม ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

2.8 ประกาศผลการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติ

2.9 ดำเนินการหรือประสานงานกับหน่วยราชการ ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือสนับสนุนองค์การเอกชนในการให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการ ปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.10 จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีและข้อสังเกตเสนอต่อรัฐสภา

2.11 ดำเนินการอื่นตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญอื่น หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.2541 มาตรา 13 ดังนี้

1. อำนาจการการเลือกตั้งและออกเสียงประชามติ ที่กระทำภายในจังหวัดนั้น
2. เสนอแนะการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งที่ใช้วิธีการแบ่งเขตเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง
3. รวบรวมและตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ
4. เสนอแนะต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาแต่งตั้งบุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติ ตามที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติหรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กำหนดไว้

5. ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติ

คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 มาตรา 21 ดังนี้

1. เสนอแนะ และให้ความเห็นชอบการกำหนดหน่วยเลือกตั้ง ที่เลือกตั้งและการแต่งตั้งเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งของผู้ว่าการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ตรวจสอบและให้ความเห็นชอบในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และการเพิ่มชื่อหรือถอนชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
3. กำกับดูแล และอำนาจการการเลือกตั้ง การลงคะแนนเลือกตั้ง การนับคะแนนเลือกตั้ง และการประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้ง
4. กำหนดสถานที่รวบรวมผลคะแนน และรวบรวมผลคะแนนของทุกหน่วยเลือกตั้งและรายงานผลการเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด
5. ปฏิบัติการใดตามที่กฎหมายบัญญัติหรือตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมอบหมาย

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545 มาตรา 20 ดังนี้

1. รับสมัครเลือกตั้ง

2. กำหนดหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้ง
3. แต่งตั้งและจัดอบรมเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง
4. ตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และดำเนินการเพิ่มชื่อหรือถอนชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
5. ดำเนินการเกี่ยวกับการลงคะแนนเลือกตั้ง การนับคะแนนเลือกตั้ง และการประกาศผลการนับคะแนน
6. จัดให้มีที่นับบัตรเลือกตั้งและวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง
7. ดำเนินการอื่นอันจำเป็นเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศิริพร ต้นสะเกี้ง (2552, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหัวไทร อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ อบต. ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับน้อย ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหัวไทร จากการศึกษา พบว่า เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา รายได้ และอาชีพ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระดับท้องถิ่นให้ทั่วถึง เช่น การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งทุกระดับ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น หรือข้อเรียกร้องเกี่ยวกับการเมืองระดับท้องถิ่น และควรให้ความรู้เกี่ยวกับการเมืองระดับท้องถิ่นให้มากขึ้น

สุเทพ च्छดี (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหม่ โดยภาพรวมการมีส่วนร่วมด้านการเมืองอยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยประชาชนมีส่วนร่วมด้านการเลือกตั้งเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านการจัดตั้งกลุ่มผลประโยชน์ ด้านการแสดงออกของประชาชน ด้านการแสดงความคิดเห็นของประชาชน และด้านการมีกิจกรรมเกี่ยวกับพรรคการเมือง ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ย และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน แตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองต่างกัน ข้อเสนอแนะคือ ควรมีการประชาสัมพันธ์ อบรม สัมมนา ให้ความรู้ ปลุกจิตสำนึกให้ประชาชนกล้าแสดงออกในวิถีประชาธิปไตยที่ถูกต้อง และควรมีการทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อ

เสริมสร้างความสัมพันธ์ เพื่อให้การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ จะได้รับความร่วมมือจากประชาชนมากยิ่งขึ้น

อรุณี ปริศนานันท์กุล (2552, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง มุมมองของนิสิตนักศึกษาต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการเลือกตั้ง ศึกษาเฉพาะกรณีนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักศึกษามหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ผลของการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยภาพรวมอยู่ระดับน้อย เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย คือ ด้านรูปแบบผู้สนใจทางการเมือง ด้านรูปแบบกิจกรรมการต่อสู้ทางการเมือง และด้านรูปแบบกิจกรรมการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สำหรับมุมมองต่อการเมืองและการเลือกตั้งของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีทิศทางในเชิงบวกอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีมุมมองในเชิงบวกและค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การเลือกตั้งเป็นกลไกการใช้อำนาจอธิปไตยหรือการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) ของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย รองลงมา การเลือกตั้งเป็นกลไกที่จะควบคุมให้ผู้แทนที่จะดำรงตำแหน่งจากการเลือกตั้งตระหนักอยู่เสมอว่า ต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน ทั้งนี้แนวคิดที่มีคุณลักษณะด้านประชากรและสังคมแตกต่างกันมีมุมมองต่อการเมืองและการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน และมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่มีความสัมพันธ์กับมุมมองต่อการเมืองและการเลือกตั้งของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ทั้งในภาพรวมและในรายกิจกรรม

มยุรี ถนอมสุข (2554, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน พบว่านิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับน้อย โดยที่ปัจจัยอายุ ภูมิสำเนา และการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ เพศ ชั้นปี รายได้ของครอบครัว อาชีพของผู้ปกครอง และการกล่อมเกลารวมถึงการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อัญชุลี วงษ์บุญงาม และดารณี ธัญญศิริ (2554, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ความรู้ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า

1. นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในเขตกรุงเทพมหานคร สนทนาประเด็นข่าวสารทางการเมืองกับเพื่อนมากที่สุด และเปิดรับสื่อ โทรทัศน์เพื่อใช้ติดตามเหตุการณ์ ข่าวสาร

ทางการเมืองมากที่สุด รวมถึงนักศึกษาที่มีความรู้ทางการเมืองในระดับมาก โดยมีความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของประชาชนมากที่สุด และนักศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในกิจกรรมการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่นมากที่สุด

2. การเปิดรับสื่อที่ใช้สนทนาประเด็นข่าวสารทางการเมือง มีความสัมพันธ์ทางลบกับความรู้ทางการเมือง เรื่องความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ความรู้เกี่ยวกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และความรู้เกี่ยวกับสิทธิในระบอบประชาธิปไตย และการเปิดรับสื่อที่ใช้ติดตามเหตุการณ์ ข่าวสารทางการเมือง มีความสัมพันธ์ทางลบกับความรู้ทางการเมือง เรื่องความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน แต่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้เกี่ยวกับพรรคการเมือง ความรู้เกี่ยวกับสิทธิในการถอดถอนผู้แทน และความรู้เกี่ยวกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

3. การเปิดรับสื่อที่ใช้สนทนาประเด็นข่าวสารทางการเมือง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง เรื่องการรวมกลุ่มเพื่ออนุรักษ์ และฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ และการเปิดรับสื่อที่ใช้ติดตามเหตุการณ์ ข่าวสารทางการเมือง มีความสัมพันธ์ทางลบกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง เรื่องการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นกับสภาที่ปรึกษาฯ หรือองค์กรอิสระอื่น การเข้าร่วมกิจกรรม ร่วมประชุม ธารรงค์หาเสียงเลือกตั้งกับพรรคการเมือง การมีส่วนร่วมในการประชุม ธารรงค์เคลื่อนไหวทางการเมือง และการสนับสนุนนักการเมือง/พรรคการเมือง

สามารถ ก้อนจันทร์ (2541, หน้า 58-61) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลขามใหญ่ จังหวัดอุบลราชธานี” ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อยเป็นส่วนใหญ่ ส่วนระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่า อายุ อาชีพ และระยะเวลาที่เข้ามาอยู่ในตำบล มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น

วิทยา ภูณยะเวชชีวิน (2542, หน้า 87-88) ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากที่สุด รองลงมาคือ การชักชวนให้ผู้อื่น ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และน้อยที่สุดคือการร่วมชุมนุมหรือเดินขบวนขับไล่สมาชิกสภาเทศบาลหรือเจ้าหน้าที่เทศบาล สำหรับปัจจัยที่มี ความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลบางปู คือ การผ่านสังคมประกิดทางการเมือง การผ่านการบ่มเพาะทางการเมือง การมีอุดมการณ์ประชาธิปไตยและการเข้าถึงข่าวสารทางการเมือง

พลจิตร์ รักเอียด (2542) ได้ศึกษาวิจัย ความรู้ ความเข้าใจทางด้านการเมือง และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ศึกษาเฉพาะกรณี ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลหินตก อำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ศึกษาปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อระดับความรู้ ความเข้าใจ และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับค่อนข้างต่ำ มีความรู้ทางการเมืองในระดับปานกลางค่อนข้างสูง

สมบุญ กนกหงส์ (2544) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรในชุมชนโดยรวมและจำแนกตามสถานภาพเห็นว่าชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านลักษณะความเป็นผู้นำ ด้านการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ด้านการมีส่วนร่วมเพื่อการพึ่งตนเอง ด้านโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนเพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของชุมชน และด้านความสามัคคีและความร่วมมือในชุมชน และพบว่าบุคลากรในชุมชนที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์โดยภาพรวมและรายได้ไม่แตกต่างกัน

ศรุตดิน ปิลังโหลด (2545) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล กรณีศึกษาเทศบาลตำบลในจังหวัดสตูล ได้ทำการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการบริหารการปกครองท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดสตูล ซึ่งแบ่งเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการบริหารพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมมากที่สุด คือการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและน้อยที่สุดคือ การเข้าร่วมชุมนุมคัดค้านผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลส่วนการมีส่วนร่วมทางการเมืองพบว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เทศบาลจัดขึ้น เช่น กิจกรรมพัฒนาชุมชน กิจกรรมตามประเพณีท้องถิ่น ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด ส่วนอุปสรรคในการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหารของเทศบาล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 2 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ลำดับที่	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	อ้างอิง
1	ปัจจัยส่วนบุคคลมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง	<p>Milbrath and Goel (1997 อ้างถึงในวัชรภรณ์ โพธิ์ศรีดา, 2543, หน้า 19-20)</p> <p>Closty (1968, p. 252 อ้างถึงใน จิรชาติ นาคสวัสดิ์, 2540, หน้า 28-29)</p> <p>อนุภาพ (2528, หน้า 25-26, อ้างถึงใน อรุณี ปริศนานันท์กุล, 2552, หน้า 33-35)</p> <p>สถิต นิยมญาติ, 2525, หน้า 33</p> <p>นรนิติ เศรษฐบุตร, 2528, หน้า 931-932</p>
2	ปัจจัยส่วนบุคคลมีอิทธิพลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้ง	<p>Milbrath and Goel (1997 อ้างถึงในวัชรภรณ์ โพธิ์ศรีดา, 2543, หน้า 19-20)</p> <p>Closty (1968, p. 252 อ้างถึงใน จิรชาติ นาคสวัสดิ์, 2540, หน้า 28-29)</p> <p>อนุภาพ (2528, หน้า 25-26, อ้างถึงใน อรุณี ปริศนานันท์กุล, 2552, หน้า 33-35)</p>
3	การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นมีอิทธิพลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้ง	<p>Milbreath and Goel (1977, pp. 12-19; 12-16 อ้างถึงใน คารินทร์ แก้วมูล, 2548)</p> <p>วิทยา ปุณณะเวชชีวิน (2542, หน้า 87-88)</p> <p>ศรุตดิน ปิสังโหด (2545)</p>

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ศึกษากรณีการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี” ในครั้งนี้ ผู้รายงาน ได้เสนอรายละเอียดในการศึกษาวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 1,950 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 29 ตุลาคม 2555)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 332 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตามสูตรของยามานะ (Yamane, 1973, p. 1089) กำหนดค่าความคลาดเคลื่อน .05 ดังนี้

$$\text{จากสูตร } n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = จำนวนของขนาดตัวอย่าง

N = จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

e = ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 0.05

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า } n &= \frac{1,950}{1 + [1,950 \times (0.05)^2]} \\ &= 331.91 \text{ คน} \end{aligned}$$

ดังนั้นขนาดตัวอย่างเท่ากับ 332 คน

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อ สอบถามความคิดเห็นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ซึ่งมีทั้งหมด 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะด้านประชากรและสังคมของนักศึกษา ประกอบด้วย เพศ ชั้นปี ภูมิภาค รายได้ของครอบครัว อาชีพของบิดา และอาชีพของมารดา ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำในช่องว่าง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาต่อรูปแบบและระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ 1. ด้านรูปแบบกิจกรรมผู้สนใจทางการเมืองระดับท้องถิ่น 2. ด้านรูปแบบกิจกรรมการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง 3. ด้านรูปแบบกิจกรรมการต่อสู้ทางการเมือง

โดยมีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของเบสท์ (วิเศษ แก้วกระจาย, 2550, หน้า 94) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยผู้ศึกษาให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาต่อรูปแบบและระดับของการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น

และในส่วนของรูปแบบและระดับของการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นเป็นข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับของเบสท์ (วิเศษ แก้วกระจาย, 2550, หน้า 94) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยผู้ศึกษาให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน

น้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

ตอนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นแล้วนำเสนอในรูปแบบความเรียง

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. นำประเด็นที่เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง
2. นำประเด็นข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นกลับมาปรับปรุงและแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ
3. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ทำการประเมินหาค่าความสอดคล้องภายในเครื่องมือในการวิจัย (Content Validity) โดยการประเมินข้อคำถามว่าสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัดเพียงใด ซึ่งใช้เกณฑ์การประเมินความสอดคล้องกำหนดค่าตัวเลขดังนี้

ค่า +1 หมายถึง สอดคล้อง

ค่า 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ

ค่า -1 หมายถึง ไม่สอดคล้อง

ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่

ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา ได้แก่ อาจารย์ ร.ต.อ.ดร.วิเชียร ต้นศิริคงคล อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ได้แก่ ผศ.ดร.ไพฑูรย์ โพธิสว่าง อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้าง ได้แก่ อาจารย์ ดร.จักรี ไชยพินิจ อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

4. ขอรับเครื่องมือในการวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญคืน แล้วนำมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index Of Congruence) ของข้อคำถามในแต่ละข้อ ถ้าค่า IOC $<$ 0.5 แสดงว่าข้อคำถามนั้นวัดเนื้อหาไม่ตรงตามที่ต้องการวัด ถือว่าใช้ไม่ได้ให้สร้างขึ้นใหม่ทดแทนกรณีที่ไม่ครอบคลุม โดยใช้สูตร (มณี บุญญาติศัย, 2548, หน้า 79) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้าน เนื้อหาวิชาทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

5. นำแบบสอบถามไปทดสอบการใช้ (Try Out) กับกลุ่มซึ่งไม่ใช่ตัวอย่างจำนวน 30 คน ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์ อัลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .898

6. จัดพิมพ์ประเด็นที่เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นเพื่อใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างนิสิตในมหาวิทยาลัยบูรพา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 332 ชุด
2. เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาผู้ศึกษาจะทำการตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถามกรณีแบบสอบถามไม่สมบูรณ์ครบถ้วนต้องแจ้งผู้ตอบแบบสอบถามให้แก้ไขทันที
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาผู้ศึกษาทำการลงรหัสแล้วนำข้อมูลมาบันทึกลงใน เครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อประมวลผลด้วย โปรแกรมสำเร็จรูปโดยแบ่งการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยบูรพาต่อรูปแบบและระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ใช้สถิติเชิงพรรณนาได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยการนำข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยายและสรุปผลการศึกษาได้กำหนดการให้คะแนนคำตอบแบบสอบถามดังนี้ (พิเศษ แก้วกระจ่าง, 2550, หน้า 94)

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

แล้วการหาค่าเฉลี่ยของคำตอบแบบสอบถามโดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยดังนี้ (พิเศษ แก้วกระจ่าง, 2550, หน้า 94)

4.50 - 5.00	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยบูรพาต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ใช้สถิติเชิงพรรณนาได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยการนำข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยายและสรุปผลการศึกษาได้กำหนดการให้คะแนนคำตอบแบบสอบถามดังนี้ (พิเศษ แก้วกระจ่าง, 2550, หน้า 94)

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

แล้วการหาค่าเฉลี่ยของคำตอบแบบสอบถามโดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยดังนี้(พิเศษ แก้วกระจ่าง, 2550, หน้า 94)

4.50 - 5.00	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
-------------	---------	-----------------------------------

3.50 - 4.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 คำถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษามหาวิทยาลัยบูรพาต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น โดยการหาค่าความถี่แล้วนำเสนอในรูปแบบความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เพื่ออธิบายลักษณะข้อมูลทั่วไปและตัวแปรอื่น ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าสถิติ เช่น การแจกแจงความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ใช้ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย
3. การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น จำแนกตามเพศ ชั้นปี ภูมิฐานะ รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน อาชีพบิดา และอาชีพมารดา ใช้การทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มเพศ ทดสอบด้วยสถิติ t-Test (Independent) ชั้นปี ภูมิฐานะ รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน อาชีพบิดา และอาชีพมารดา (มากกว่าสองตัวแปร) โดยใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ในกรณีที่ตัวแปรอิสระมีมากกว่า 2 กลุ่ม หากมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยจะทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของ แอล เอส ดี (Leas Significant Difference: LSD)
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นกับการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ผู้วิจัยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากการศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ศึกษากรณีการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา โดยเก็บข้อมูลจากนิสิตของมหาวิทยาลัยบูรพาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 332 คน ผลการศึกษาสามารถนำเสนอออกเป็นส่วน ๆ ดังต่อไปนี้

\bar{x} แทน ค่าเฉลี่ย

SD แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

t แทน ค่าสถิติในการแจกแจงแบบที

F แทน ค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนจำแนกแบบทางเดียว

P แทน ความน่าจะเป็นของความคาดเคลื่อน

df แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ

SS แทน ผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง

MS แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น

ตอนที่ 3 ข้อมูลการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น

ตอนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ			
	ชาย	163	49.10
	หญิง	169	50.90
	รวม	332	100.00
ชั้นปีที่ศึกษา			
	ปี1	61	18.37
	ปี2	80	24.10
	ปี3	51	15.36
	ปี4	123	37.05
	อื่นๆ	17	5.12
	รวม	332	100.00
ภูมิลำเนา			
	กรุงเทพมหานคร	80	24.10
	ภาคกลาง	68	20.48
	ภาคใต้	27	8.13
	ภาคเหนือ	32	9.64
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	47	14.16
	ภาคตะวันออก	78	23.49
	รวม	332	100.00
รายได้ต่อเดือน			
	ไม่เกิน 50,000 บาท	152	45.78
	50,001-60,000 บาท	78	23.49
	60,001-70,000 บาท	30	9.04
	70,001-80,000 บาท	6	1.81
	80,001-90,000 บาท	32	9.64
	มากกว่า 90,000 บาท	34	10.24
	รวม	332	100

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพบิดา		
เกษตรกรกรรม	70	21.08
ค้าขาย	126	37.95
ข้าราชการ	47	14.16
ธุรกิจส่วนตัว	50	15.06
รัฐวิสาหกิจ	37	11.14
อื่น ๆ	2	0.60
รวม	332	100.00
อาชีพมารดา		
เกษตรกรกรรม	75	22.59
ค้าขาย	155	46.69
ข้าราชการ	22	6.63
ธุรกิจส่วนตัว	62	18.67
รัฐวิสาหกิจ	10	3.01
อื่น ๆ	8	2.41
รวม	332	100.00

จากตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไป พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 50.90 ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 ร้อยละ 37.05 มี ภูมิภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 24.10 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 50,000 บาท ร้อยละ 45.78 บิดาประกอบอาชีพค้าขายเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 37.95 และมารดาประกอบอาชีพ ค้าขาย ร้อยละ 46.69

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น
ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ในรูปแบบกิจกรรมผู้สนใจทางการเมืองระดับท้องถิ่น

ที่	ข้อความ	\bar{x}	SD	แปลความ	ลำดับ
1	ท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นด้วยตัวท่านเองโดยไม่ได้ศึกษาข้อมูลโดยละเอียด	3.32	1.45	ปานกลาง	1
2	ท่านเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่นจากนโยบายหาเสียง	2.99	1.00	ปานกลาง	5
3	ท่านได้ติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่น	2.96	1.03	ปานกลาง	6
4	ท่านได้ติดตามการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นโดยการพูดคุย	2.90	1.05	ปานกลาง	7
5	ท่านได้ชักชวนครอบครัว คนรู้จัก ไปเลือกตั้งระดับท้องถิ่น	3.03	1.00	ปานกลาง	3
6	ท่านได้ติดตามผลการนับคะแนนการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น	3.19	1.09	ปานกลาง	2
7	ท่านได้ติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกผู้สมัคร โดยดูผลการทำงาน เพื่อพิจารณาครั้งต่อไป	3.02	1.01	ปานกลาง	4
8	ท่านได้บอกกล่าวผลการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นให้กับบุคคลอื่นได้รับทราบ	2.87	1.04	ปานกลาง	9
9	เมื่อท่านได้รับเอกสารทางการเมืองระดับท้องถิ่น เช่น แผ่นพับ ใบปลิว ฯลฯ ท่านได้อ่านข้อมูลจากเอกสารทั้งหมด	2.88	1.07	ปานกลาง	8
10	ท่านไปร่วมฟังปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่นอยู่เสมอ	2.78	0.99	ปานกลาง	10
รวม		2.99	0.79	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ในรูปแบบกิจกรรมผู้สนใจทางการเมืองระดับท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า นิสิตสนใจการเมืองระดับท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.99 (SD=.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นด้วยตัวท่านเองโดยไม่ได้ศึกษาข้อมูลโดยละเอียด เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.23 (SD = 1.45) รองลงมาคือ ท่านได้ติดตามผลการนับคะแนนการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น อยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.03 (SD = 1.09) ท่านได้ชักชวนครอบครัว คนรู้จักไปเลือกตั้งระดับท้องถิ่น อยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.03 (SD = 1.00) ท่านได้ติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกผู้สมัคร โดยคุณผลการทำงาน เพื่อพิจารณาครั้งต่อไป อยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.02 (SD = 1.01) ท่านเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่นจากนโยบายหาเสียง อยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.99 (SD = 1.00) ท่านได้ติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่น อยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.96 (SD = 1.03) ท่านได้ติดตามการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นโดยการพูดคุย อยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.90 (SD = 1.05) เมื่อท่านได้รับเอกสารทางการเมืองระดับท้องถิ่น เช่น แผ่นพับ ใบปลิว ฯลฯ ท่านได้อ่านข้อมูลจากเอกสารทั้งหมด อยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.88 (SD = 1.07) ท่านได้บอกกล่าวผลการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นให้กับบุคคลอื่นได้รับทราบ อยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.87 (SD = 1.04) และลำดับสุดท้ายได้แก่ ท่านไปร่วมฟังปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่นอยู่เสมอ อยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.78 (SD = 0.99)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น
ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ในรูปแบบกิจกรรมการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

ที่	ข้อความ	\bar{x}	SD	แปลความ	ลำดับ
1	ท่านเคยชักจูงผู้อื่นให้เลือกบุคคลที่ท่านสนับสนุนที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง	2.60	1.34	ปานกลาง	2
2	ท่านเคยสนับสนุนสตรีให้ได้รับการยอมรับในเชิงการเมืองระดับท้องถิ่น เช่น ลงรับสมัครเลือกตั้ง สท/ส. อบจ. เป็นต้น	2.64	1.38	ปานกลาง	1
3	ท่านเคยร่วมรณรงค์ทางการเมืองระดับท้องถิ่น	2.49	1.41	น้อย	5
4	ท่านเคยติดต่อกับผู้นำทางการเมืองระดับท้องถิ่น	2.37	1.24	น้อย	10
5	ท่านเคยร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมืองระดับท้องถิ่น	2.50	1.39	ปานกลาง	4
6	ท่านเคยติดสัญลักษณ์หรือสติ๊กเกอร์เพื่อแสดงการสนับสนุนบุคคลที่สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่น	2.42	1.31	น้อย	8
7	ท่านเคยเข้าร่วมประชุมคัดค้านกฎหมายที่ไม่เป็นธรรม เช่น กฎหมายรัฐธรรมนูญ	2.51	1.39	ปานกลาง	3
8	ท่านเคยเข้าร่วมลงชื่อต่อต้านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเสนอกฎหมายหรือข้อบัญญัติให้พิจารณาออกข้อบัญญัติในเรื่องการคุ้มครองดูแลชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น	2.48	1.44	น้อย	6
9	ท่านเคยเคลื่อนไหวกับองค์กรต่าง ๆ ในการสนับสนุนพรรคการเมืองและผู้สมัครทางการเมืองท้องถิ่น	2.44	1.45	น้อย	7
10	ท่านเคยบริจาคเงินสนับสนุนพรรคการเมืองหรือผู้สมัครการเมืองระดับท้องถิ่น	2.41	1.46	น้อย	9
	รวม	2.48	1.38	น้อย	

จากตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ในรูปแบบกิจกรรมการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ผลการศึกษาพบว่า นิสิตมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.48

(SD = 1.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ท่านเคยสนับสนุนสตรีให้ได้รับการยอมรับในเชิงการเมืองระดับท้องถิ่น เช่น ลงรับสมัครเลือกตั้ง สท/ ส.อบจ. เป็นต้น เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.64 (SD = 1.38) รองลงมาคือ ท่านเคยชักจูงผู้อื่นให้เลือกบุคคลที่ท่านสนับสนุนที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.60 (SD = 1.34) ท่านเคยเข้าร่วมประชุมคัดค้านกฎหมายที่ไม่เป็นธรรม เช่น กฎหมายรัฐธรรมนูญ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.51 (SD = 1.39) ท่านเคยร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมืองระดับท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.50 (SD = 1.39) ท่านเคยร่วมรณรงค์ทางการเมืองระดับท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.49 (SD = 1.41) ท่านเคยเข้าร่วมลงชื่อต่อต้านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเสนอกฎหมายหรือข้อบัญญัติให้พิจารณาออกข้อบัญญัติในเรื่องการคุ้มครองดูแลชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.48 (SD = 1.44) ท่านเคยเคลื่อนไหวกับองค์กรต่าง ๆ ในการสนับสนุนพรรคการเมืองและผู้สมัครทางการเมืองท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.44 (SD = 1.45) ท่านเคยติดสัญลักษณ์หรือสติ๊กเกอร์เพื่อแสดงการสนับสนุนบุคคลที่สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.42 (SD = 1.31) ท่านเคยบริจาคเงินสนับสนุนพรรคการเมืองหรือผู้สมัครการเมืองระดับท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.41 (SD = 1.46) และลำดับสุดท้าย ได้แก่ ท่านเคยติดต่อกับผู้นำทางการเมืองระดับท้องถิ่น อยู่ในระดับ น้อย มีค่าเฉลี่ย 2.37 (SD = 1.24)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น
ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ในรูปแบบกิจกรรมการต่อสู้ทางการเมือง

ที่	ข้อความ	\bar{x}	SD	แปลความ	ลำดับ
1	ท่านเคยพูดคุยหรือวิพากษ์วิจารณ์กับบุคคลอื่นเกี่ยวกับ ทีม และนโยบายของทีมที่สมัครรับเลือกตั้งในระดับ ท้องถิ่นที่ท่านมีสิทธิ์เลือกตั้ง	3.06	1.82	ปานกลาง	1
2	ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมของประชาคมหมู่บ้าน/ตำบล หรือของกลุ่มองค์กรต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ ส่วนรวมของชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่	2.56	1.44	ปานกลาง	2
3	ท่านเคยเข้าร่วมร้องทุกข์ในเรื่องการดำเนินงานหรือการ ใช้อำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ที่เป็นไปโดยไม่ ถูกต้องชอบธรรม	2.53	1.39	ปานกลาง	4
4	ท่านเคยร้องเรียน เสนอแนะการแก้ไขปัญหาท้องถิ่น เจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือ และสามารถ แก้ไขปัญหาให้ท่านได้	2.47	1.40	น้อย	5
5	ท่านเคยเขียนจดหมายขอให้มีการชี้แจงเมื่อพบว่ามีการ ใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ในทางที่ผิดบ้างหรือไม่	2.55	1.54	ปานกลาง	3
6	ท่านเคยวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของคณะผู้บริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับเพื่อนหรือบุคคลที่รู้จัก บ้างหรือไม่	2.45	1.38	น้อย	6
7	ท่านเคยร่วมชุมนุม เดินขบวนขับไล่นายกองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นและสมาชิกสภาองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นหรือไม่	2.26	1.41	น้อย	7
รวม		2.55	1.48	ปานกลาง	

จากตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ระดับท้องถิ่น ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ในรูปแบบกิจกรรมการต่อสู้ทางการเมือง ผลการศึกษา
พบว่า นิสิตมีส่วนร่วมในการต่อสู้ทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.55 (SD = 1.48)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ท่านเคยพูดคุยหรือวิพากษ์วิจารณ์กับบุคคลอื่นเกี่ยวกับทีม และนโยบายของทีมที่สมัครรับเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นที่ท่านมีสิทธิ์เลือกตั้ง เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.06 (SD = 1.82) รองลงมาคือ ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมของประชาคมหมู่บ้าน/ตำบลหรือของกลุ่มองค์กรต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ส่วนรวมของชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.56 (SD = 1.44) ท่านเคยเขียนจดหมายขอให้มีการชี้แจงเมื่อพบว่ามีการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ในทางที่ผิดบ้างหรือไม่ อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.55 (SD = 1.54) ท่านเคยเข้าร่วมร้องทุกข์ในเรื่องการดำเนินงานหรือการใช้อำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ที่เป็นไปโดยไม่ถูกต้องชอบธรรม อยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย 2.53 (SD = 1.39) ท่านเคยร้องเรียน เสนอแนะการแก้ไขปัญหาท้องถิ่น เจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือ และสามารถแก้ไขปัญหาให้ท่านได้ อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.47 (SD = 1.40) ท่านเคยวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับเพื่อนหรือบุคคลที่รู้จักบ้างหรือไม่ อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.45 (SD = 1.38) และลำดับสุดท้าย ได้แก่ ท่านเคยร่วมชุมนุม เดินขบวนขับไล่นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือไม่ อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.26 (SD = 1.41)

ตอนที่ 3 ข้อมูลการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา

ที่	ข้อความ	\bar{x}	SD	แปลความ	ลำดับ
1	เราควรมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นผ่านการไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง มิเช่นนั้นเราจะถูกปกครองโดยคนโกง	3.91	1.38	มาก	2
2	การเลือกตั้งเป็นกลไกที่จะควบคุมให้ผู้แทนที่ดำรงตำแหน่งจากการเลือกตั้งตระหนักอยู่เสมอว่า ต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน	3.74	1.11	มาก	10
3	การเลือกตั้งเป็นกลไกการใช้อำนาจอธิปไตยหรือการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) ของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย	3.83	1.12	มาก	5

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ที่	ข้อความ	\bar{x}	SD	แปลความ	ลำดับ
4	การเลือกตั้งเป็นการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วม ทางการเมืองรูปแบบหนึ่ง ที่เปิดโอกาสให้แก่ประชาชน ทั่วไปมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะทาง การเมืองได้	3.75	0.98	มาก	9
5	การใช้สิทธิในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น เป็นสัญลักษณ์ อย่างหนึ่ง que แสดงให้เห็นถึงความเป็นพลเมืองของท้องถิ่น นั้นๆ	3.79	1.01	มาก	7
6	จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น คือ การหาผู้แทนปวงชนส่วนใหญ่ไปบริหารท้องถิ่นหรือ ไปควบคุมการบริหารท้องถิ่น ใช้อำนาจตามที่กฎหมาย กำหนดแทนประชาชนในท้องถิ่น	3.65	0.95	มาก	13
7	การเลือกตั้งระดับท้องถิ่นเป็นการแสดงออกซึ่ง เจตจำนงของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น	3.65	1.11	มาก	14
8	การไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ทำให้บุคคลเกิด ความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของท้องถิ่น	3.70	0.99	มาก	11
9	การเลือกตั้งระดับท้องถิ่นเป็นการแสดงความเชื่อมั่น และศรัทธาในความสามารถของตนเองและเพื่อน มนุษย์ ว่าสามารถเลือกผู้บริหารท้องถิ่นได้	3.66	1.15	มาก	12
10	การเลือกตั้งเป็นการยืนยันว่าประชาชนมีความสำคัญ และได้รับการยอมรับ โดยเท่าเทียมกัน ทั้งทางสภาพ สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง	3.63	1.13	มาก	15
11	การเลือกตั้งเป็นเงื่อนไขเพื่อให้ประชาชนมี โอกาส เปลี่ยนแปลงตัวผู้ปกครองโดยสันติวิธี ผู้ปกครองที่ใช้ อำนาจโดยชอบธรรมในระหว่างอยู่ในอำนาจ เมื่อครบ วาระแล้วก็มีโอกาสที่จะได้รับความไว้วางใจจาก ประชาชนและได้รับเลือกเข้ามาใหม่	3.78	1.07	มาก	8

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ที่	ข้อความ	\bar{x}	SD	แปลความ	ลำดับ
12	การเลือกตั้งเป็นการยืนยันว่าเมื่อมีอำนาจธิปไตยเป็นของปวงชนประชาชนย่อมทรงไว้ซึ่งสิทธิในการเลือกตั้งแทน เพื่อทำหน้าที่แทนตนตราบใดที่ประชาชนผู้นั้นไม่ขาดคุณสมบัติ	3.81	0.99	มาก	6
13	เมื่อประชาชนเป็นผู้ทรงสิทธิก็ย่อมจะขึ้นอยู่กับการวินิจฉัยของประชาชนเองว่าต้องการจะใช้สิทธิของตนมากน้อยเพียงใด	3.85	1.11	มาก	3
14	การเลือกตั้งเป็นการยืนยันว่าการให้สิทธิเลือกตั้งแก่ประชาชนทั่วไปโดยไม่มีกีดกัน หรือจำกัดสิทธิบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นพิเศษ เนื่องจาก เพศ ผิว สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม	4.03	0.97	มาก	1
15	การออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนเป็นเอกสิทธิของผู้เลือกตั้งโดยเด็ดขาด	3.84	1.13	มาก	4
	รวม	3.77	1.08	มาก	

จากตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ผลการศึกษาพบว่า นิสิตมีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.77 (SD = 1.08) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การเลือกตั้งเป็นการยืนยันว่าการให้สิทธิเลือกตั้งแก่ประชาชนทั่วไปโดยไม่มีกีดกัน หรือจำกัดสิทธิบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นพิเศษ เนื่องจาก เพศ ผิว สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.03 (SD = 0.97) รองลงมาคือ เราควรมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นผ่านการไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง มิเช่นนั้นเราจะถูกปกครองโดยคน โง่ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.91 (SD = 1.38) เมื่อประชาชนเป็นผู้ทรงสิทธิก็ย่อมจะขึ้นอยู่กับการวินิจฉัยของประชาชนเองว่าต้องการจะใช้สิทธิของตนมากน้อยเพียงใด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.85 (SD = 1.11) การออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนเป็นเอกสิทธิของผู้เลือกตั้งโดยเด็ดขาด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.84 (SD = 1.13) การเลือกตั้งเป็นกลไกการใช้อำนาจธิปไตยหรือการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) ของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจธิปไตย อยู่ในระดับ

มาก มีค่าเฉลี่ย 3.83 (SD = 1.12) การเลือกตั้งเป็นการยืนยันว่าเมื่อมีอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ประชาชนย่อมทรงไว้ซึ่งสิทธิในการเลือกตั้งแทน เพื่อทำหน้าที่แทนตนตราบใดที่ประชาชนผู้นั้น ไม่ขาดคุณสมบัติ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.81 (SD = 0.99) การใช้สิทธิ์ในการเลือกตั้งระดับ ท้องถิ่น เป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่ง que แสดงให้เห็นถึงความเป็นพลเมืองของท้องถิ่นนั้น ๆ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.79 (SD = 1.01) การเลือกตั้งเป็นเงื่อนไขเพื่อให้ประชาชนมีโอกาสเปลี่ยนแปลงตัว ผู้ปกครอง โดยสันติวิธี ผู้ปกครองที่ใช้อำนาจโดยชอบธรรมในระหว่างอยู่ในอำนาจ เมื่อครบวาระ แล้วก็มีโอกาสที่จะได้รับความไว้วางใจจากประชาชนและได้รับเลือกเข้ามาใหม่ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.78 (SD = 1.07) การเลือกตั้งเป็นการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบ หนึ่ง ที่เปิดโอกาสให้แก่ประชาชนทั่วไปมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะทางการเมือง ได้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.75 (SD = 0.98) การเลือกตั้งเป็นกลไกที่จะควบคุมให้ผู้แทนที่ดำรง ตำแหน่งจากการเลือกตั้งตระหนักอยู่เสมอว่า ต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.74 (SD = 1.11) การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งระดับท้องถิ่น ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกว่าตน เป็นส่วนหนึ่งของท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.70 (SD = 0.99) การเลือกตั้งระดับท้องถิ่น เป็นการแสดงความเชื่อมั่นและศรัทธาในความสามารถของตนเองและเพื่อนมนุษย์ ว่าสามารถเลือก ผู้บริหารท้องถิ่นได้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.66 (SD = 1.15) จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการ เลือกตั้งระดับท้องถิ่น คือ การหาผู้แทนปวงชนส่วนใหญ่ไปบริหารท้องถิ่นหรือไปควบคุมการ บริหารท้องถิ่น ใช้อำนาจตามที่กฎหมายกำหนดแทนประชาชนในท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก มี ค่าเฉลี่ย 3.65 (SD = 0.95) การเลือกตั้งระดับท้องถิ่นเป็นการแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนใน การปกครองท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.65 (SD = 1.11) และลำดับสุดท้าย ได้แก่ การ เลือกตั้งเป็นการยืนยันว่าประชาชนมีความสำคัญและได้รับการยอมรับโดยเท่าเทียมกัน ทั้งทาง สภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.63 (SD = 1.13)

ตอนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบเพศ กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

เพศ	การมีส่วนร่วมของประชาชน			
	\bar{x}	SD	t	Sig
ชาย	2.58	1.02	-1.86	.33
หญิง	2.78	.97		

*P > .05

จากตารางที่ 8 ผลการเปรียบเทียบเพศกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า ค่า Sig มีค่ามากกว่า .05 แสดงว่า ประชาชนเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	จำนวน	ระดับความคิดเห็น			
		\bar{x}	SD	F	Sig
ปี 1	61	2.68	1.09	6.41	.00
ปี 2	80	2.79	0.91		
ปี 3	51	2.16	0.98		
ปี 4	123	2.73	0.99		
อื่น ๆ	17	3.41	0.34		
รวม	332	2.68	1.00		

*P < .05

จากตารางที่ 9 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา แยกตามชั้นปีที่ศึกษา ซึ่งค่า Sig น้อยกว่าระดับ .05 แสดงว่านิสิตที่ชั้นปีที่ศึกษาต่างกัน มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	\bar{x}	ปี1	ปี2	ปี3	ปี4	อื่นๆ
		2.68	2.79	2.16	2.73	3.41
ปี 1	2.68		-1.099	.5139(*)	-.0486	-.7356(*)
ปี 2	2.79			.6239(*)	.0613	-.6256(*)
ปี 3	2.16				-.5625(*)	-1.2495(*)
ปี 4	2.73					-.6869(*)
อื่นๆ	3.41					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 10 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา พบว่า นิสิตที่ชั้นปีที่ศึกษาต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จำนวน 7 คู่ ได้แก่ ปี 1 กับ ปี 3 ปี 1 กับ อื่น ๆ ปี 2 กับ ปี 3 ปี 2 กับ อื่น ๆ ปี 3 กับ ปี 4 ปี 3 กับ อื่น ๆ และปี 4 กับ อื่น ๆ

ตารางที่ 11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค	จำนวน	ระดับความคิดเห็น			
		\bar{x}	SD	F	Sig
กรุงเทพมหานคร	80	2.73	1.06	26.03	.00
ภาคกลาง	68	2.71	0.97		
ภาคใต้	27	2.86	0.94		
ภาคเหนือ	32	2.18	0.91		
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	47	1.67	0.73		
ภาคตะวันออก	78	3.36	0.37		
รวม	332	2.68	1.00		

*P < .05

จากตารางที่ 11 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต
มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามภูมิภาค ซึ่งค่า Sig น้อยกว่าระดับ .05 แสดงว่านิสิตที่ภูมิภาค
ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 12 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต
มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค	\bar{x}	ภาค					
		กทม.	ภาค กลาง	ภาคใต้	ภาคเหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาค ตะวันออก
		2.73	2.71	2.86	2.18	1.67	3.36
กทม.	2.73		.0259	-.1231	.5546(*)	1.0694(*)	-.6274(*)
ภาคกลาง	2.71			-.1490	.5288(*)	1.0435(*)	-.6532(*)
ภาคใต้	2.86				.6777(*)	1.1924(*)	-.5043(*)
ภาคเหนือ	2.18					.5147(*)	-1.1820(*)
ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	1.67						-1.6967(*)
ภาค ตะวันออก	3.36						

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามภูมิภาคพบว่า นิสิตที่ภูมิภาคต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จำนวน 12 คู่ ได้แก่ กรุงเทพมหานครกับภาคเหนือ กรุงเทพมหานครกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรุงเทพมหานครกับภาคตะวันออก ภาคกลางกับภาคเหนือ ภาคกลางกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางกับภาคตะวันออก ภาคใต้กับภาคเหนือ ภาคใต้กับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้กับภาคตะวันออก ภาคเหนือกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือกับภาคตะวันออก และ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับภาคตะวันออก

ตารางที่ 13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามรายได้ต่อเดือนของครอบครัว

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ระดับความคิดเห็น			
		\bar{x}	SD	F	Sig
ไม่เกิน 50,000 บาท	152	2.14	0.95	32.07	.00
50,001-60,000 บาท	78	2.73	0.96		
60,001-70,000 บาท	30	3.66	0.25		
70,001-80,000 บาท	6	3.38	0.47		
80,001-90,000 บาท	32	3.28	0.53		
มากกว่า 90,000 บาท	34	3.45	0.33		
รวม	332	2.68	1.00		

*P < .05

จากตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต
มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามรายได้ต่อเดือนของครอบครัว ซึ่งค่า Sig น้อยกว่าระดับ .05 แสดงว่า
นิสิตที่รายได้ของครอบครัวต่างกัน มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 14 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต
มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามรายได้ต่อเดือนของครอบครัว

รายได้	- X	ไม่เกิน	50,001-	60,001-	70,001-	80,001-	มากกว่า
		50,000	60,000	70,000	80,000	90,000	90,000
		บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท
		2.14	2.73	3.66	3.38	3.28	3.45
ไม่เกิน 50,000 บาท	2.14		-0.5909(*)	1.5257(*)	1.2412(*)	1.1464(*)	1.3075(*)
50,001-60,000 บาท	2.73			-0.9347(*)	-0.6503	-0.5555(*)	-0.7166(*)
60,001-70,000 บาท	3.66				0.2844	0.3793	0.2182
70,001-80,000 บาท	3.38					0.0948	-0.0663
80,001-90,000 บาท	3.28						-0.1611
มากกว่า 90,000 บาท	3.45						

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 14 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามรายได้ต่อเดือนของครอบครัว นิสิตที่รายได้ต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จำนวน 8 คู่ ได้แก่ ไม่เกิน 50,000 บาท กับ 50,001-60,000 บาท ไม่เกิน 50,000 บาท กับ 60,001-70,000 บาท ไม่เกิน 50,000 บาท กับ 70,001-80,000 บาท ไม่เกิน 50,000 บาท กับ 80,001-90,000 บาท ไม่เกิน 50,000 บาท กับ มากกว่า 90,000 บาท 50,001-60,000 บาท กับ 60,001-70,000 บาท 50,001-60,000 บาท กับ 80,001-90,000 บาท และ 50,001-60,000 บาท กับ มากกว่า 90,000 บาท ต่อเดือน

ตารางที่ 15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามอาชีพบิดา

อาชีพบิดา	จำนวน	ระดับความคิดเห็น			
		\bar{x}	SD	F	Sig
เกษตรกรกรรม	70	2.84	1.02	7.92	.00
ค้าขาย	126	2.41	0.99		
ข้าราชการ	47	3.32	0.57		
ธุรกิจส่วนตัว	50	2.47	0.98		
รัฐวิสาหกิจ	37	2.73	1.03		
อื่น ๆ	2	3.95	0.00		
รวม	332	2.68	1.00		

*P < .05

จากตารางที่ 15 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนิสิต
มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามอาชีพบิดา ซึ่งค่า Sig น้อยกว่าระดับ .05 แสดงว่านิสิตอาชีพบิดา
ต่างกันมีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 16 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนิสิต
มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามอาชีพบิดา

อาชีพบิดา	\bar{x}	เกษตรกรกรรม	ค้าขาย	ข้าราชการ	ธุรกิจส่วนตัว	รัฐวิสาหกิจ	อื่น ๆ
		2.84	2.41	3.32	2.47	2.73	3.95
เกษตรกรกรรม	2.84		.4294(*)	-.4794(*)	.3668(*)	.1118	-1.1146
ค้าขาย	2.41			-.9088(*)	-.0626	-.3176	-1.5440(*)
ข้าราชการ	3.32				.8462(*)	.5911(*)	-.6353
ธุรกิจส่วนตัว	2.47					-.2550	-1.4814(*)
รัฐวิสาหกิจ	2.73						-1.2264
อื่น ๆ	3.95						

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 16 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามอาชีพของบิดา นิสิตที่อาชีพ บิดาต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จำนวน 8 คู่ ได้แก่ เกษตรกรรมกับค้าขาย เกษตรกรรมกับข้าราชการ เกษตรกรรมกับธุรกิจส่วนตัว ค้าขายกับ ข้าราชการ ค้าขายกับอื่น ๆ ข้าราชการกับธุรกิจส่วนตัว ข้าราชการกับรัฐวิสาหกิจ และ ธุรกิจส่วนตัว กับอื่น ๆ

ตารางที่ 17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามอาชีพมารดา

อาชีพมารดา	จำนวน	ระดับความคิดเห็น			
		\bar{x}	SD	F	Sig
เกษตรกรรม	75	2.70	1.09	3.53	.00
ค้าขาย	155	2.49	1.04		
ข้าราชการ	22	3.11	0.72		
ธุรกิจส่วนตัว	62	2.83	0.87		
รัฐวิสาหกิจ	10	3.42	0.20		
อื่นๆ	8	2.92	0.06		
รวม	332	2.68	1.00		

*P < .05

จากตารางที่ 17 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามอาชีพมารดา ซึ่งค่า Sig น้อยกว่าระดับ .05 แสดงว่านิสิตอาชีพมารดา ต่างกันมีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 18 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนิสิต
มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามอาชีพมารดา

อาชีพมารดา	\bar{X}	เกษตรกรรม	ค้าขาย	ข้าราชการ	ธุรกิจส่วนตัว	รัฐวิสาหกิจ	อื่น ๆ
		2.70	2.49	3.11	2.83	3.42	2.92
เกษตรกรรม	2.70		.2047	-.4128	-.1351	-.7224(*)	-.2191
ค้าขาย	2.49			-.6175(*)	-.3398(*)	-.9271(*)	-.4237
ข้าราชการ	3.11				.2777	-.3096	.1937
ธุรกิจส่วนตัว	2.83					-.5873	-.0839
รัฐวิสาหกิจ	3.42						.5033
อื่น ๆ	2.92						

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 18 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามอาชีพของมารดา นิสิตที่อาชีพมารดาต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จำนวน 4 คู่ ได้แก่ เกษตรกรรมกับรัฐวิสาหกิจ ค้าขายกับข้าราชการ ค้าขายกับธุรกิจส่วนตัว และค้าขายกับรัฐวิสาหกิจ

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบเพศ กับการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น

เพศ	การใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น			
	\bar{X}	SD	t	Sig
ชาย	3.75	.75	-.56	.52
หญิง	3.80	.71		

*P > .05

จากตารางที่ 19 ผลการเปรียบเทียบเพศกับการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นพบว่า ค่า Sig มีค่ามากกว่า .05 แสดงว่า ประชาชนเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ เป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 20 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น
ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามชั้นปีการศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	จำนวน	ระดับความคิดเห็น			
		\bar{x}	SD	F	Sig
ปี1	61	3.75	0.71	2.71	.03
ปี2	80	3.85	0.73		
ปี3	51	4.02	0.59		
ปี4	123	3.66	0.77		
อื่น ๆ	17	3.62	0.72		
รวม	332	3.77	0.73		

*P < .05

จากตารางที่ 20 ผลเปรียบเทียบระดับการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของนิสิต
มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามชั้นปีการศึกษา ซึ่งค่า Sig น้อยกว่าระดับ .05 แสดงว่านิสิตที่ชั้นปีที่
ศึกษาต่างกัน มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 21 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น
ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามชั้นปีการศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	\bar{x}	ปี1	ปี2	ปี3	ปี4	อื่น ๆ
		3.75	3.85	4.02	3.66	3.62
ปี1	3.75		-.0969	-.2699(*)	.0944	.1262
ปี2	3.85			-.1729	.1914	.2231
ปี3	4.02				.3643(*)	.3961
ปี4	3.66					.0318
อื่น ๆ	3.62					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 21 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา พบว่า นิสิตที่ชั้นปีที่ศึกษาต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ปี 1 กับ ปี 3 และปี 3 กับ ปี 4

ตารางที่ 22 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค	จำนวน	ระดับความคิดเห็น			
		\bar{x}	SD	F	Sig
กรุงเทพมหานคร	80	3.69	0.69	17.63	.00
ภาคกลาง	68	3.65	0.66		
ภาคใต้	27	3.98	0.59		
ภาคเหนือ	32	4.30	0.38		
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	47	4.29	0.47		
ภาคตะวันออก	78	3.36	0.79		
รวม	332	3.77	0.73		

*P < .05

จากตารางที่ 22 ผลเปรียบเทียบระดับการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามภูมิภาค ซึ่งค่า Sig น้อยกว่าระดับ .05 แสดงว่านิสิตที่ภูมิภาค ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 23 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่มของระดับการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ของนิสิต
มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามภูมิลำเนา

ภูมิลำเนา	- x	กทม.	ภาค				
			กลาง	ใต้	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ตะวันออก
		3.69	3.65	3.98	4.30	4.29	3.36
กทม.	3.69		.0386	-.2877(*)	-.6054(*)	-.6011(*)	.3335(*)
ภาคกลาง	3.65			-.3263(*)	-.6440(*)	-.6397(*)	.2949(*)
ภาคใต้	3.98				-.3177	-.3134(*)	.6213(*)
ภาคเหนือ	4.30					.0043	.9389(*)
ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ	4.29						.9346(*)
ภาคตะวันออก	3.36						

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 23 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่มของระดับการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามภูมิลำเนาพบว่า นิสิตที่ภูมิลำเนาต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จำนวน 12 คู่ ได้แก่ กรุงเทพมหานครกับภาคใต้ กรุงเทพมหานครกับภาคเหนือ กรุงเทพมหานครกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรุงเทพมหานครกับภาคตะวันออก ภาคกลาง กับ ภาคใต้ ภาคกลางกับภาคเหนือ ภาคกลางกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางกับภาคตะวันออก ภาคใต้กับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้กับภาคตะวันออก ภาคเหนือกับภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับภาคตะวันออก

ตารางที่ 24 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับ
ท้องถิ่นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามรายได้ต่อเดือนของครอบครัว

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ระดับความคิดเห็น			
		\bar{x}	SD	F	Sig
ไม่เกิน 50,000 บาท	152	4.09	0.66	25.13	.00
50,001-60,000 บาท	78	3.86	0.56		
60,001-70,000 บาท	30	3.06	0.74		
70,001-80,000 บาท	6	3.71	0.28		
80,001-90,000 บาท	32	3.14	0.13		
มากกว่า 90,000 บาท	34	3.39	0.77		
รวม	332	3.77	0.73		

*P < .05

จากตารางที่ 24 ผลเปรียบเทียบระดับการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ของนิสิต
มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามรายได้ต่อเดือนของครอบครัว ซึ่งค่า Sig น้อยกว่าระดับ .05 แสดงว่า
นิสิตที่รายได้ของครอบครัวต่างกัน มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 25 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของนิสิต
มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามรายได้ต่อเดือนของครอบครัว

รายได้	\bar{x}	ไม่เกิน	50,001-	60,001-	70,001-	80,001-	มากกว่า
		50,000	60,000	70,000	80,000 บาท	90,000	90,000 บาท
		บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท
		4.09	3.86	3.06	3.71	3.14	3.39
ไม่เกิน 50,000 บาท	4.09		.2323(*)	1.0312(*)	.3801	.9537(*)	.6991(*)
50,001-60,000 บาท	3.86			.7990(*)	.1479	.7215(*)	.4668(*)
60,001-70,000 บาท	3.06				-.6511(*)	-.0775	-.3322(*)
70,001-80,000 บาท	3.71					.5736(*)	.3190
80,001-90,000 บาท	3.14						-.2547
มากกว่า 90,000 บาท	3.39						

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 25 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามรายได้ต่อเดือนของครอบครัว นิสิตที่รายได้ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จำนวน 10 คู่ ได้แก่ ไม่เกิน 50,000 บาท กับ 50,001-60,000 บาท, ไม่เกิน 50,000 บาท กับ 60,001-70,000 บาท ไม่เกิน 50,000 บาท กับ 80,001-90,000 บาท ไม่เกิน 50,000 บาท กับ มากกว่า 90,000 บาท 50,001-60,000 บาท กับ 60,001-70,000 บาท 50,001-60,000 บาท กับ 80,001-90,000 บาท, 50,001-60,000 บาท กับ มากกว่า 90,000 บาท 60,001-70,000 บาท กับ 70,001-80,000 บาท 60,001-70,000 บาท กับ มากกว่า 90,000 บาท และ 70,001-80,000 บาท กับ 80,001-90,000 บาท

ตารางที่ 26 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามอาชีพบิดา

อาชีพบิดา	จำนวน	ระดับความคิดเห็น			
		\bar{x}	SD	F	Sig
เกษตรกรรวม	70	3.62	0.89	3.85	.00
ค้าขาย	126	3.96	0.60		
ข้าราชการ	47	3.68	0.67		
ธุรกิจส่วนตัว	50	3.78	0.76		
รัฐวิสาหกิจ	37	3.49	0.71		
อื่น ๆ	2	4.27	0.00		
รวม	332	3.77	0.73		

*P < .05

จากตารางที่ 26 ผลเปรียบเทียบระดับการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามอาชีพบิดา ซึ่งค่า Sig น้อยกว่าระดับ .05 แสดงว่านิสิตอาชีพบิดาต่างกันมีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 27 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามอาชีพบิดา

อาชีพบิดา	\bar{X}	เกษตรกร	ค้าขาย	ข้าราชการ	ธุรกิจส่วนตัว	รัฐวิสาหกิจ	อื่น ๆ
		3.62	3.96	3.68	3.78	3.49	4.27
เกษตรกร	3.62		-.3376(*)	-.0570	-.1589	.1319	-.6429
ค้าขาย	3.96			.2805(*)	.1787	.4695(*)	-.3053
ข้าราชการ	3.68				-.1018	.1890	-.5858
ธุรกิจส่วนตัว	3.78					.2908	-.4840
รัฐวิสาหกิจ	3.49						-.7748
อื่น ๆ	4.27						

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 27 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามอาชีพของบิดา นิสิตที่อาชีพบิดาต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จำนวน 3 คู่ ได้แก่ เกษตรกรกับค้าขาย ค้าขายกับข้าราชการ และ ค้าขายกับรัฐวิสาหกิจ

ตารางที่ 28 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับ
ท้องถิ่นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามอาชีพมารดา

อาชีพมารดา	จำนวน	ระดับความคิดเห็น			
		\bar{x}	SD	F	Sig
เกษตรกรรม	75	3.81	0.88	8.65	.00
ค้าขาย	155	3.90	0.59		
ข้าราชการ	22	4.06	0.72		
ธุรกิจส่วนตัว	62	3.55	0.71		
รัฐวิสาหกิจ	10	2.81	0.38		
อื่น ๆ	8	3.08	0.45		
รวม	332	3.77	0.73		

*P < .05

จากตารางที่ 28 ผลเปรียบเทียบระดับการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ของนิสิต
มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามอาชีพมารดา ซึ่งค่า Sig น้อยกว่าระดับ .05 แสดงว่านิสิตอาชีพมารดา
ต่างกันมีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 29 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ของนิสิต
มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามอาชีพมารดา

อาชีพบิดา	\bar{x}	เกษตรกรรม	ค้าขาย	ข้าราชการ	ธุรกิจส่วนตัว	รัฐวิสาหกิจ	อื่นๆ
		3.81	3.90	4.06	3.55	2.81	3.08
เกษตรกรรม	3.81		-.0961	-.2535	.2587(*)	.9938(*)	.7238(*)
ค้าขาย	3.90			-.1574	.3548(*)	1.0899(*)	.8199(*)
ข้าราชการ	4.06				.5122(*)	1.2473(*)	.9773(*)
ธุรกิจส่วนตัว	3.55					.7351(*)	.4651
รัฐวิสาหกิจ	2.81						-.2700
อื่น ๆ	3.08						

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 29 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามอาชีพของมารดา นิสิตที่อาชีพมารดาต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จำนวน 10 คู่ ได้แก่ เกษตรกรรมกับธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรรมกับรัฐวิสาหกิจ เกษตรกรรมกับอื่น ๆ ค่าขายกับธุรกิจส่วนตัว ค่าขายกับรัฐวิสาหกิจ ค่าขายกับอื่น ๆ ข้าราชการกับธุรกิจส่วนตัว ข้าราชการกับรัฐวิสาหกิจ ข้าราชการกับอื่น ๆ และ ธุรกิจส่วนตัวกับรัฐวิสาหกิจ

ตารางที่ 30 การเปรียบเทียบค่าความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา

ตัวแปรที่วิเคราะห์ความสัมพันธ์กับการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)**	P – value*
รูปแบบกิจกรรมผู้สนใจทางการเมืองระดับท้องถิ่น	-0.488	0.00
รูปแบบกิจกรรมการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระดับท้องถิ่น	-0.551	0.00
รูปแบบกิจกรรมการต่อสู้ทางการเมืองระดับท้องถิ่น	-0.625	0.00
รวม	-0.60	0.00

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 30 ผลการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกรูปแบบกิจกรรมมีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ($r = -.60, p < .05$)

บทที่ 5

สรุป และอภิปรายผล

สรุปการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ศึกษากรณีการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา

โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลกับนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 332 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการหาค่าสหสัมพันธ์ด้วยวิธีการของเพียร์สัน ซึ่งผลการศึกษาจะนำเสนอเป็นลำดับ ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

ตอนที่ 3 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

ตอนที่ 4 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

การอภิปรายผล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สรุปผลการศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่า นิสิตที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัว ไม่เกิน 50,000 บาท อาชีพของบิดาและมารดาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย

ตอนที่ 2 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

ผลการศึกษาพบว่า นิสิตมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น โดยร่วมอยู่ในระดับมีส่วนร่วมปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า

ด้านรูปแบบกิจกรรมผู้สนใจทางการเมืองระดับท้องถิ่น โดยรวมพบว่า นิสิตสนใจการเมืองระดับท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง จำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นด้วยตัวท่านเองโดยไม่ได้ศึกษาข้อมูลโดยละเอียด เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ท่านได้ติดตามผลการนับคะแนนการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง ท่านได้ชักชวนครอบครัว คนรู้จัก ไปเลือกตั้งระดับท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง ท่านได้ติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกผู้สมัคร โดยดูผลการทำงาน เพื่อพิจารณาครั้งต่อไป อยู่ในระดับปานกลาง ท่านเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่นจากนโยบายหาเสียง อยู่ในระดับปานกลาง ท่านได้ติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง ท่านได้ติดตามการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นโดยการพูดคุย อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อท่านได้รับเอกสารทางการเมืองระดับท้องถิ่น เช่น แผ่นพับ ใบปลิว ฯลฯ ท่านได้อ่านข้อมูลจากเอกสารทั้งหมด อยู่ในระดับปานกลาง ได้บอกกล่าวผลการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นให้กับบุคคลอื่นได้รับทราบ อยู่ในระดับปานกลาง และลำดับสุดท้ายได้แก่ ท่านไปร่วมฟังปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่นอยู่เสมอ อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านรูปแบบกิจกรรมการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง โดยรวมพบว่า นิสิตมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ท่านเคยสนับสนุนสตรีให้ได้รับการยอมรับในเชิงการเมืองระดับท้องถิ่น เช่น ลงรับสมัครเลือกตั้ง สท/ส.อบจ. เป็นต้น เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ท่านเคยชักจูงผู้อื่นให้เลือกบุคคลที่ท่านสนับสนุนที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง ท่านเคยเข้าร่วมประชุมคัดค้านกฎหมายที่ไม่เป็นธรรม เช่น กฎหมายรัฐธรรมนูญ อยู่ในระดับปานกลาง ท่านเคยร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมืองระดับท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง ท่านเคยร่วมรณรงค์ทางการเมืองระดับท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อย ท่านเคยเข้าร่วมลงชื่อต่อต้านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเสนอกฎหมายหรือข้อบัญญัติให้พิจารณา

ออกข้อบัญญัติในเรื่องการคุ้มครองดูแลชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อย, ท่านเคยเคลื่อนไหวกับองค์กรต่าง ๆ ในการสนับสนุนพรรคการเมืองและผู้สมัครทางการเมืองท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อย ท่านเคยติดสัญลักษณ์หรือสติ๊กเกอร์เพื่อแสดงการสนับสนุนบุคคลที่สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อย, ท่านเคยบริจาคเงินสนับสนุนพรรคการเมืองหรือผู้สมัครการเมืองระดับท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อย และลำดับสุดท้าย ได้แก่ ท่านเคยติดต่อกับผู้นำทางการเมืองระดับท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อย

ด้านรูปแบบกิจกรรมการต่อสู้ทางการเมือง โดยรวมพบว่า นิสิตมีส่วนร่วมในการต่อสู้ทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ท่านเคยพูดคุยหรือวิพากษ์วิจารณ์กับบุคคลอื่นเกี่ยวกับทีม และนโยบายของทีมที่สมัครรับเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นที่ท่านมีสิทธิ์เลือกตั้ง เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมของประชาคมหมู่บ้าน/ ตำบลหรือของกลุ่มองค์กรต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ส่วนรวมของชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่ อยู่ในระดับปานกลาง ท่านเคยเขียนจดหมายขอให้มีการชี้แจงเมื่อพบว่ามีการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ในทางที่ผิดบ้างหรือไม่มี อยู่ในระดับปานกลาง ท่านเคยเข้าร่วมร้องทุกข์ในเรื่องการดำเนินงานหรือการใช้อำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ที่เป็นไปโดยไม่ถูกต้องชอบธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ท่านเคยร้องเรียน เสนอแนะการแก้ไขปัญหาท้องถิ่น เจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือ และสามารถแก้ไขปัญหาก็ท่านได้ อยู่ในระดับน้อย ท่านเคยวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับเพื่อนหรือบุคคลที่รู้จักบ้างหรือไม่ อยู่ในระดับน้อย และลำดับสุดท้าย ได้แก่ ท่านเคยร่วมชุมนุม เดินขบวนขับไล่นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือไม่ อยู่ในระดับน้อย

ตอนที่ 3 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

ระดับความคิดเห็นทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมพบว่า นิสิตมีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การเลือกตั้งเป็นการยืนยันว่าการใช้สิทธิเลือกตั้งแก่ประชาชนทั่วไปโดยไม่มีการกีดกันหรือจำกัดสิทธิบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นพิเศษ เนื่องจากเพศ ผิว สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ เราควรมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นผ่านการใช้สิทธิในการเลือกตั้ง มิเช่นนั้นเราจะถูกปกครองโดยคนโกง อยู่ในระดับมาก เมื่อประชาชนเป็นผู้ทรงสิทธิที่ย่อมจะขึ้นอยู่กับการวินิจฉัยของประชาชนเองว่าต้องการจะใช้สิทธิของตนมากน้อยเพียงใด อยู่ในระดับมาก การออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนเป็นเอกสิทธิ์ของ ผู้เลือกตั้ง โดยเด็ดขาด อยู่ในระดับมาก, การเลือกตั้งเป็นกลไกการใช้อำนาจอธิปไตยหรือการมีส่วนร่วมทางการเมืองประชาชน

ผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย อยู่ในระดับมาก การเลือกตั้งเป็นการยืนยันว่าเมื่อมีอำนาจอธิปไตย เป็นของปวงชนประชาชนย่อมทรงไว้ซึ่งสิทธิในการเลือกตั้งแทน เพื่อทำหน้าที่แทนตนตราบไคที่ ประชาชนผู้นั้นไม่ขาดคุณสมบัติ อยู่ในระดับมาก การใช้สิทธิในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น เป็น สัญลักษณ์อย่างหนึ่ง que แสดงให้เห็นถึงความเป็นพลเมืองของท้องถิ่นนั้นๆ อยู่ในระดับมาก การเลือกตั้ง เป็นเงื่อนไขเพื่อให้ประชาชนมีโอกาสดเปลี่ยนแปลงตัวผู้ปกครอง โดยสันติวิธี ผู้ปกครองที่ใช้อำนาจ โดยชอบธรรมในระหว่างอยู่ในอำนาจ เมื่อครบวาระแล้วก็มีโอกาสที่จะได้รับความไว้วางใจจาก ประชาชนและได้รับเลือกเข้ามาใหม่ อยู่ในระดับมาก การเลือกตั้งเป็นการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วม ทางการเมืองรูปแบบหนึ่ง ที่เปิดโอกาสให้แก่ประชาชนทั่วไปมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรม สาธารณะทางการเมืองได้ อยู่ในระดับมาก การเลือกตั้งเป็นกลไกที่จะควบคุมให้ผู้แทนที่ดำรง ตำแหน่งจากการเลือกตั้งตระหนักอยู่เสมอว่า ต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน อยู่ในระดับมาก การไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของท้องถิ่น อยู่ใน ระดับมาก การเลือกตั้งระดับท้องถิ่นเป็นการแสดงความเชื่อมั่นและศรัทธาในความสามารถของ ตนเองและเพื่อนมนุษย์ ว่าสามารถเลือกผู้บริหารท้องถิ่น ได้ อยู่ในระดับมาก จุดมุ่งหมายที่สำคัญ ของการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น คือ การหาผู้แทนปวงชนส่วนใหญ่ไปบริหารท้องถิ่นหรือไปควบคุม การบริหารท้องถิ่น ใช้อำนาจตามที่กฎหมายกำหนดแทนประชาชนในท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก การ เลือกตั้งระดับท้องถิ่นเป็นการแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น อยู่ใน ระดับมาก, และลำดับสุดท้าย ได้แก่ การเลือกตั้งเป็นการยืนยันว่าประชาชนมีความสำคัญและได้รับ การยอมรับโดยเท่าเทียมกัน ทั้งทางสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง อยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 4 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

ผลการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการไปใช้สิทธิ เลือกตั้งระดับท้องถิ่น ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง ในทุกรูปแบบกิจกรรมมีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเห็นได้จากระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง แต่ระดับความคิดเห็นด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก

ผลการเปรียบเทียบเพศกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น พบว่า ค่า Sig มีค่ามากกว่า .05 แสดงว่า ประชาชนเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการเลือกตั้ง ระดับท้องถิ่นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา พบว่า นิสิตที่ชั้นปีที่ศึกษา ต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จำนวน 7 คู่ ได้แก่ ชั้นปีที่

1 กับชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 1 กับ อื่น ๆ ชั้นปีที่ 2 กับชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 2 กับอื่น ๆ ชั้นปีที่ 3 กับชั้นปีที่ 4 ชั้นปีที่ 3 กับอื่น ๆ และ ชั้นปีที่ 4 กับอื่น ๆ

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามภูมิภาคพบว่า นิสิตที่ภูมิลำเนาต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จำนวน 11 คู่ ได้แก่ กรุงเทพมหานครกับภาคใต้ กรุงเทพมหานครกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรุงเทพมหานครกับภาคตะวันออก ภาคกลางกับภาคใต้ ภาคกลางกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางกับภาคตะวันออก ภาคใต้กับภาคเหนือ ภาคใต้กับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือกับภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับภาคตะวันออก

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามรายได้ต่อเดือนของครอบครัว นิสิตที่รายได้ต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จำนวน 7 คู่ ได้แก่ ไม่เกิน 50,000 บาท กับ 50,001-60,000 บาท ไม่เกิน 50,000 บาท กับ 60,001-70,000 บาท ไม่เกิน 50,000 บาท กับ 70,001-80,000 บาท ไม่เกิน 50,000 บาท กับ 80,001-90,000 บาท ไม่เกิน 50,000 บาท กับ มากกว่า 90,000 บาท 50,001-60,000 บาท กับ 60,001-70,000 บาท และ 50,001-60,000 บาท กับ มากกว่า 90,000 บาท ต่อเดือน

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามอาชีพของบิดา นิสิตที่อาชีพบิดาต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จำนวน 10 คู่ ได้แก่ เกษตรกรรมกับค้าขาย เกษตรกรรมกับข้าราชการ เกษตรกรรมกับธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรรมกับอื่น ๆ ค้าขายกับข้าราชการ ค้าขายกับอื่น ๆ ข้าราชการกับธุรกิจส่วนตัว ข้าราชการกับรัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัวกับอื่น ๆ และ รัฐวิสาหกิจกับอื่น ๆ

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามอาชีพของมารดา นิสิตที่อาชีพมารดาต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จำนวน 4 คู่ ได้แก่ เกษตรกรรมกับข้าราชการ ค้าขายกับข้าราชการ ข้าราชการกับธุรกิจส่วนตัว และข้าราชการกับอื่น ๆ

การอภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ศึกษากรณีการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี ในเบื้องต้นแสดงให้เห็นว่า นิสิตมีส่วนร่วมทางการเมืองและการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง และได้มีการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอย่างกว้างขวาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ดังนี้

ศิริพร ต้นชะเส็ง (2552) ศึกษาเรื่องการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหัวไทร อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ อบต. ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับน้อย ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหัวไทร จากการศึกษา พบว่า เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา รายได้ และอาชีพ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น

สุเทพ คชดี (2551) ศึกษาเรื่องการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหม่ โดยภาพรวมการมีส่วนร่วมด้านการเมืองอยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยประชาชนมีส่วนร่วมด้านการเลือกตั้งเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านการจัดตั้งกลุ่มผลประโยชน์ ด้านการแสดงออกของประชาชน ด้านการแสดงความคิดเห็นของประชาชน และด้านการมีกิจกรรมเกี่ยวกับพรรคการเมือง ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ย และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน แตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองต่างกัน

อรุณี ปริศนานันทกุล (2552) ศึกษาเรื่อง มุมมองของนิสิตนักศึกษาต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการเลือกตั้ง ศึกษาเฉพาะกรณีนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ผลของการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยภาพรวมอยู่ระดับน้อย เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านรูปแบบผู้สนใจทางการเมือง ด้านรูปแบบกิจกรรมการต่อสู้ทางการเมือง และด้านรูปแบบกิจกรรมการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สำหรับมุมมองต่อการเมืองและการเลือกตั้งของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีทิศทางในเชิงบวกอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ นิสิตที่มีคุณลักษณะด้านประชากรและสังคมแตกต่างกันมีมุมมองต่อการเมืองและการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน และมีการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่มีความสัมพันธ์กับ

มุมมองต่อการเมืองและการเลือกตั้งของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักศึกษา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ทั้งในภาพรวมและในรายกิจกรรม

มยุรี ถนอมสุข (2554) ศึกษาเรื่อง การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน พบว่านิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะ
ศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนมีส่วนร่วมทางการเมือง
อยู่ในระดับน้อย โดยที่ปัจจัยอายุ ภูมิฐานะ และการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ไม่มี
ความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง
คือ เพศ ชั้นปี รายได้ของครอบครัว อาชีพของผู้ปกครอง และการกล่อมเกลாதทางการเมืองมี
ความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อัญชุลี วงษ์บุญงาม และดารณี ธัญญศิริ (2554) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง
เมือง ความรู้ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในเขต
กรุงเทพมหานคร พบว่า

1. นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในเขตกรุงเทพมหานคร สนทนาประเด็น
ข่าวสารทางการเมืองกับเพื่อนมากที่สุด และเปิดรับสื่อโทรทัศน์เพื่อใช้ติดตามเหตุการณ์ ข่าวสาร
ทางการเมืองมากที่สุด รวมถึงนักศึกษามีความรู้ทางการเมืองในระดับมาก โดยมีความรู้เกี่ยวกับ
หน้าที่ของประชาชนมากที่สุด และนักศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง โดยมีส่วน
ร่วมในกิจกรรมการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่นมากที่สุด

2. การเปิดรับสื่อที่ใช้สนทนาประเด็นข่าวสารทางการเมือง มีความสัมพันธ์ทางลบกับ
ความรู้ทางการเมือง เรื่องความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ความรู้เกี่ยวกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
และความรู้เกี่ยวกับสิทธิในระบอบประชาธิปไตย และการเปิดรับสื่อที่ใช้ติดตามเหตุการณ์ ข่าวสาร
ทางการเมือง มีความสัมพันธ์ทางลบกับความรู้ทางการเมือง เรื่องความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับ
ปัจจุบัน แต่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้เกี่ยวกับพรรคการเมือง ความรู้เกี่ยวกับสิทธิในการ
ถอดถอนผู้แทน และความรู้เกี่ยวกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

3. การเปิดรับสื่อที่ใช้สนทนาประเด็นข่าวสารทางการเมือง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ
การมีส่วนร่วมทางการเมือง เรื่องการรวมกลุ่มเพื่ออนุรักษ์ และฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญา
ท้องถิ่น ฯลฯ และการเปิดรับสื่อที่ใช้ติดตามเหตุการณ์ ข่าวสารทางการเมือง มีความสัมพันธ์ทางลบ
กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง เรื่องการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นกับสภาที่ปรึกษา ฯ หรือองค์กร
อิสระอื่น การเข้าร่วมกิจกรรม ร่วมประชุม รมรงค์หาเสียงเลือกตั้งกับพรรคการเมือง การมีส่วนร่วม
ในการประชุม รมรงค์เคลื่อนไหวทางการเมือง และการสนับสนุนนักการเมือง/ พรรคการเมือง

ข้อเสนอแนะ

1. จากการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของนิสิตอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการให้นิสิตเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองให้มากที่สุด โดยเฉพาะกิจกรรมที่บูรณาการเข้ากับหลักสูตรการเรียนการสอนในชั้นปีที่ 4 ทั้งนี้ เพื่อให้ใช้พลังสติปัญญาของคนกลุ่มนี้ให้คุ้มค่าที่สุด

2. นิสิตให้ความสำคัญการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นมาก ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดต่าง ๆ ควรใช้พลังความคิดและสติปัญญาของนิสิตเหล่านี้ในการรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชน โดยทั่วไป

3. จากการวิจัยพบว่า นิสิตให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นเป็นอย่างดี แต่บางครั้งในช่วงเวลาที่มีการเลือกตั้งเป็นช่วงปิดเทอมซึ่งนิสิตจะเดินทางกลับภูมิลำเนา รวมไปถึงการเมืองระดับท้องถิ่นบางครั้งไม่มีคู่แข่ง ทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นน้อยลง ดังนั้น ควรมีการเสริมสร้าง ส่งเสริม และปลูกฝังจิตสำนึกรักท้องถิ่น รวมทั้งความคิดด้านประชาธิปไตยให้กับนิสิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ของคุณธรรม จริยธรรม เพื่อที่จะเป็นพลังปัญญาทางสังคม รวมทั้งเป็นความหวังทางการเมืองในวันข้างหน้า

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการหาแนวทางและมาตรการที่เหมาะสมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นให้กับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ในสถาบันอุดมศึกษาต่างพื้นที่ หรือวิจัยภาพรวมทั้งจังหวัด เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์และน่าเชื่อถือในการนำผลการศึกษไปอ้างอิง หรือนำไปปฏิบัติต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2555). *การเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย*. วันที่ค้นข้อมูล 10 ตุลาคม 2555, เข้าถึงได้จาก http://www.thailocaladmin.go.th/work/e_book/eb7/eb7_4/p3.pdf
- โกวิทย์ วงศ์สุรวัฒน์. (2546). *พื้นฐานรัฐศาสตร์กับการเมืองในศตวรรษที่ 21*. นครปฐม: สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.
- ขัตติยา วรรณสูตร. (2535). *สตรีกับการเมือง*. ใน *รวมบทความทางวิชาการพัฒนาสังคม แนวคิดและปฏิบัติการ*. กรุงเทพฯ: คณะพัฒนาสังคม สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์. เอกสารอัดสำเนาเขียนเล่ม.
- จรรยา สุภาพ. (2514) *หลักรัฐศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2527) *หลักรัฐศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- จิราชาติ นาคสวัสดิ์. (2540). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา: ศึกษาเฉพาะกรณีนักศึกษา คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง*. ภาคนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาพัฒนาสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ณรงค์ สินสวัสดิ์. (2527). *จิตวิทยาการเมือง*. กรุงเทพฯ: แพรววิทยา.
- คารินทร์ แก้วมุล. (2548). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย*. ตามรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2540. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการเมืองการปกครอง, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- นรนิติ เศรษฐบุตร. (2528). *เอกสารการสอนชุดวิชา สถาบันและกระบวนการทางการเมืองไทย หน่วยที่ 8 – 15, สาขาวิชารัฐศาสตร์*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ปริญญา นาคฉัตรีย์. (2547). *การเลือกตั้งท้องถิ่นระบบใหม่: ปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไข*. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- ปรีชญา จำเจริญ. (2551). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชนกับการเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดราชบุรี พ.ศ. 2551*. วันที่ค้นข้อมูล 10 ธันวาคม 2555, เข้าถึงได้จาก http://elib3.ect.go.th/Multim/Aped/Aped01_31.pdf
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2547). *บทบาทการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งพรรคการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้งและประชาชนในการเลือกตั้งระบบใหม่ ตามเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พลจิตร์ รักเอียด. (2542). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ศึกษาเฉพาะกรณี ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลหินตก อำเภออ่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการปกครอง, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546. (2546). วันที่ค้นข้อมูล 12 ธันวาคม 2555, เข้าถึงได้จาก http://library2.parliament.go.th/library/content_law/30.pdf
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545. (2545). วันที่ค้นข้อมูล 12 ธันวาคม 2555, เข้าถึงได้จาก <http://www.kodmhai.com/m4/m4-15/n50/m1-19.html>
- มยุรี ถนอมสุข. (2554). การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มณี บุญญาติชัย. (2548). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องประโยค ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT กับการสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการสอนภาษาไทย, บัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550. (2550). วันที่ค้นข้อมูล 12 ธันวาคม 2555, เข้าถึงได้จาก <http://www.ombudsman.go.th/10/documents/law/Constitution2550.pdf>
- ระรวย เขาวนั้เสฏฐกุล. (2543). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารเทศบาล : กรณีศึกษาเทศบาลในจังหวัดตรัง. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วิทยา นุชยะเวชชีวิน. (2542). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นศึกษา: กรณีเทศบาลตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิเศษ แก้วกระจ่าย, 2550, การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 5 เรื่องภูมิปัญญาไทย เบญจรงค์ จังหวัดสมุทรสาคร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดหลักสี่พัฒนาราษฎร์อุปถัมภ์. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาเทคโนโลยีการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- วุฒิสาร ตันไชย, ชีรพรรณ ใจมั่น และธนินฐา งามจันทร์. (2547). *เวทีท้องถิ่น สถานะองค์ความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและการกระจายอำนาจในระบบการศึกษาไทยปัจจุบัน*.
นนทบุรี: วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.
- วัชรภรณ์ โพธิ์ศรีดา. (2543). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ*. งานนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาพัฒนาสังคม, คณะพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ศรุตดิน บิลัง โหลด. (2545). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล กรณีศึกษาเทศบาลตำบลในจังหวัดสตูล*. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ศิริพร ต้นชะเส็ง. (2552). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชน : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลหัวไทร อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา*. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี. (2545). *รายงานการวิจัยเรื่อง กระบวนการเลือกตั้งและปัจจัยในการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปัตตานีและสงขลา*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- สมบัติ ชำรงชัยวงศ์. (2540). *การเมืองแนวความคิดและการพัฒนา*. กรุงเทพฯ : โครงการเอกสารและตำรา คณะรัฐศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- _____. (2538) *ทัศนคติทางการเมืองของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- สมบูรณ์ กนกหงส์. (2544). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์*. การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศตรมหาบัณฑิต, สาขาการศึกษานอกระบบ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สรญา คันธรัตน์กุล. (2548). *ปัญหาทางกฎหมายในการประกาศผลการเลือกตั้งการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการปกครอง, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถิต นิยมญาติ. (2525). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

สามารถ ก้อนจันทร์. (2541). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลขามใหญ่ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการปกครอง, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุเทพ คชดี. (2551). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม. ปัญหาพิเศษ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2548). รายงานการวิจัย เรื่อง ปัญหาการจัดการเลือกตั้งนายก องค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (วันที่ 18 และ 25 กรกฎาคม 2547). กรุงเทพฯ: รอยัลเพรส แอนด์ แพค.

_____. (2555). การเลือกตั้งท้องถิ่น. วันที่ค้นข้อมูล 10 ตุลาคม 2555, เข้าถึงได้จาก <http://www.ect.go.th/newweb/th/election/index3.php>

สำนักบรรณสารและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล. (2555). แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง. วันที่ค้นข้อมูล 10 ตุลาคม 2555, เข้าถึงได้จาก <http://library.vu.ac.th/km/?p=84>

อรุณี ปริศนานันท์กุล. (2552). มุมมองของนิสิตนักศึกษาต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วันที่ค้นข้อมูล 12 ธันวาคม 2555, เข้าถึงได้จาก http://www2.ect.go.th/content.php?Province=ectlibrary&SiteMenuID=8491&Action=view&Sys_Page=&Sys_PageSize=&DataID=8195

อัญชุลี วงษ์บุญงาม และดารณี ชัยญสุทธิ. (2554). การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ความรู้ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในเขต กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชมนฑลพระนคร.

Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis*. New York : Harper & Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา
ศึกษากรณีการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้เป็นข้อมูลเพื่อประโยชน์ในทางการศึกษาเท่านั้น จึงขอความร่วมมือจากผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านกรุณาใช้เวลาตอบแบบสอบถามฉบับนี้ด้วยความป็นจริง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ข้อมูลที่ท่านตอบในแบบสอบถามผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ และจะนำไปแปรผลในภาพรวม ขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย
2. แบบสอบถามทั้งหมดมี 4 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ลักษณะด้านประชากรและสังคม
 - ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของนิสิต
 - ตอนที่ 3 การใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของนิสิต
 - ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
3. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง [] หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงสำหรับท่านมากที่สุด

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

(ประภัสสร สุพรรณรัมย์)

ตอนที่ 1

ลักษณะด้านประชากรและสังคม

คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง [] หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงสำหรับท่านมากที่สุด

1. เพศ

[] 1. ชาย

[] 2. หญิง

2. ชั้นปี

[] 1. ปีที่ 1

[] 2. ปีที่ 2

[] 3. ปีที่ 3

[] 4. ปีที่ 4

[] 5. อื่น ๆ.....

3. ภูมิลำเนา (ก่อนย้ายชื่อเข้าทะเบียนบ้านของมหาวิทยาลัยบูรพา)

[] 1. กรุงเทพมหานคร

[] 2. ภาคกลาง

[] 3. ภาคใต้

[] 4. ภาคเหนือ

[] 5. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

[] 6. ภาคตะวันออก

4. รายได้ของครอบครัว

[] 1. ไม่เกิน 50,000 บาท/เดือน

[] 2. 50,001 – 60,000 บาท/เดือน

[] 3. 60,001 – 70,000 บาท/เดือน

[] 4. 70,001 – 80,000 บาท/เดือน

[] 5. 80,001 – 90,000 บาท/เดือน

[] 6. มากกว่า 90,000 บาท/เดือน

5. อาชีพของบิดา

[] 1. เกษตรกรรม

[] 2. ค้าขาย

[] 3. ข้าราชการ

[] 4. ธุรกิจส่วนตัว

[] 5. รัฐวิสาหกิจ

[] 6. อื่น ๆ.....

6. อาชีพของมารดา

[] 1. เกษตรกรรม

[] 2. ค้าขาย

[] 3. ข้าราชการ

[] 4. ธุรกิจส่วนตัว

[] 5. รัฐวิสาหกิจ

[] 6. อื่น ๆ.....

ตอนที่ 2

ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น

คำชี้แจง

- คำถามในตอนที่ 2 เป็นรูปแบบและระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น
- กรุณาอ่านและตอบคำถามทุกข้อ และ โปรดตอบตามความเป็นจริง โดยการตอบให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบที่ตรงกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของท่าน
- เกณฑ์ในการพิจารณาระดับของการมีส่วนร่วมมีดังนี้

มีส่วนร่วมมากที่สุด	หมายถึง	มีส่วนร่วมทางการเมืองทุกครั้ง
มีส่วนร่วมมาก	หมายถึง	มีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นประจำ
มีส่วนร่วมปานกลาง	หมายถึง	มีส่วนร่วมทางการเมืองบางครั้ง
มีส่วนร่วมน้อย	หมายถึง	มีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยมาก
มีส่วนร่วมน้อยที่สุด	หมายถึง	ไม่เคยมีส่วนร่วมทางการเมืองเลย

ข้อ	ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
รูปแบบที่ 1 ในรูปแบบกิจกรรมผู้สนใจทางการเมืองระดับท้องถิ่น						
1	ท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นด้วยตัวท่านเองโดยไม่ได้ศึกษาข้อมูลโดยละเอียด					
2	ท่านเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่นจากนโยบายหาเสียง					
3	ท่านได้ติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่น					
4	ท่านได้ติดตามการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นโดยการพูดคุย					
5	ท่านได้ชักชวนครอบครัว คนรู้จัก ไปเลือกตั้งระดับท้องถิ่น					
6	ท่านได้ติดตามผลการนับคะแนนการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น					
7	ท่านได้ติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกผู้สมัคร โดยดูผลการทำงาน เพื่อพิจารณาครั้งต่อไป					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8	ท่านได้บอกกล่าวผลการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นให้กับบุคคลอื่นได้รับทราบ					
9	เมื่อท่านได้รับเอกสารทางการเมืองระดับท้องถิ่น เช่น แผ่นพับ ใบปลิว ฯลฯ ท่านได้อ่านข้อมูลจากเอกสารทั้งหมด					
10	ท่านไปร่วมฟังปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่นอยู่เสมอ					
รูปแบบที่ 2 ในรูปแบบกิจกรรมการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง						
11	ท่านเคยชักจูงผู้อื่นให้เลือกบุคคลที่ท่านสนับสนุนที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง					
12	ท่านเคยสนับสนุนสตรีให้ได้รับการยอมรับในเชิงการเมืองระดับท้องถิ่น เช่น ลงรับสมัครเลือกตั้ง สท/ส.อบจ. เป็นต้น					
13	ท่านเคยร่วมรณรงค์ทางการเมืองระดับท้องถิ่น					
14	ท่านเคยติดต่อกับผู้นำทางการเมืองระดับท้องถิ่น					
15	ท่านเคยร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมืองระดับท้องถิ่น					
16	ท่านเคยติดสัญลักษณ์หรือสติ๊กเกอร์เพื่อแสดงการสนับสนุนบุคคลที่สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่น					
17	ท่านเคยเข้าร่วมประชุมคัดค้านกฎหมายที่ไม่เป็นธรรม เช่น กฎหมายรัฐธรรมนูญ					
18	ท่านเคยเข้าร่วมลงชื่อต่อต้านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเสนอกฎหมายหรือข้อบัญญัติให้พิจารณาออกข้อบัญญัติในเรื่องการคุ้มครองดูแลชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น					
19	ท่านเคยเคลื่อนไหวกับองค์กรต่าง ๆ ในการสนับสนุนพรรคการเมืองและผู้สมัครทางการเมืองท้องถิ่น					
20	ท่านเคยบริจาคเงินสนับสนุนพรรคการเมืองหรือผู้สมัครการเมืองระดับท้องถิ่น					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
รูปแบบที่ 3 ในรูปแบบกิจกรรมการต่อสู้ทางการเมือง						
21	ท่านเคยพูดคุยหรือวิพากษ์วิจารณ์กับบุคคลอื่นเกี่ยวกับทีม และนโยบายของทีมที่สมัครรับเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นที่ท่านมีสิทธิ์เลือกตั้ง					
22	ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมของประชาคมหมู่บ้าน/ตำบลหรือของกลุ่มองค์กรต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ส่วนรวมของชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่					
23	ท่านเคยเข้าร่วมร้องทุกข์ในเรื่องการดำเนินงานหรือการใช้อำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ที่เป็นไปโดยไม่ถูกต้องชอบธรรม					
24	ท่านเคยร้องเรียน เสนอแนะการแก้ไขปัญหาท้องถิ่น เจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือ และสามารถแก้ไขปัญหาให้ท่านได้					
25	ท่านเคยเขียนจดหมายขอให้มีการชี้แจงเมื่อพบว่ามีการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ในทางที่ผิดบ้างหรือไม่					
26	ท่านเคยวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับเพื่อนหรือบุคคลที่รู้จักบ้างหรือไม่					
27	ท่านเคยร่วมชุมนุม เดินขบวนขับไล่ นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือไม่					

ตอนที่ 3

การใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น

คำชี้แจง

1. คำถามในตอนต้นที่ 3 เป็นระดับของการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น
2. กรุณาอ่านและตอบคำถามทุกข้อ และโปรดตอบตามความเป็นจริง
3. การตอบให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบที่ตรงกับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของท่าน

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น						
1	เราควรมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นผ่านการใช้สิทธิในการเลือกตั้ง มิเช่นนั้นเราจะถูกปกครองโดยคนโง่					
2	การเลือกตั้งเป็นกลไกที่จะควบคุมให้ผู้แทนที่ดำรงตำแหน่งจากการเลือกตั้งตระหนักอยู่เสมอว่า ต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน					
3	การเลือกตั้งเป็นกลไกการใช้อำนาจอธิปไตยหรือการมีส่วนร่วมทางการเมือง (political participation) ของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย					
4	การเลือกตั้งเป็นการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบหนึ่ง ที่เปิดโอกาสให้แก่ประชาชนทั่วไปมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะทางการเมืองได้					
5	การใช้สิทธิในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น เป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นพลเมืองของท้องถิ่นนั้นๆ					
6	จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น คือ การหาผู้แทนปวงชนส่วนใหญ่ไปบริหารท้องถิ่นหรือไปควบคุมการบริหารท้องถิ่น ใช้อำนาจตามที่กฎหมายกำหนดแทนประชาชนในท้องถิ่น					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7	การเลือกตั้งระดับท้องถิ่นเป็นการแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น					
8	การไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของท้องถิ่น					
9	การเลือกตั้งระดับท้องถิ่นเป็นการแสดงความเชื่อมั่นและศรัทธาในความสามารถของตนเองและเพื่อนมนุษย์ว่าสามารถเลือกผู้บริหารท้องถิ่นได้					
10	การเลือกตั้งเป็นการยืนยันว่าประชาชนมีความสำคัญและได้รับการยอมรับโดยเท่าเทียมกัน ทั้งทางสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง					
11	การเลือกตั้งเป็นเงื่อนไขเพื่อให้ประชาชนมีโอกาสเปลี่ยนแปลงตัวผู้ปกครองโดยสันติวิธี ผู้ปกครองที่ใช้อำนาจโดยชอบธรรมในระหว่างอยู่ในอำนาจ เมื่อครบวาระแล้วก็มีโอกาสที่จะได้รับความไว้วางใจจากประชาชนและได้รับเลือกเข้ามาใหม่					
12	การเลือกตั้งเป็นการยืนยันว่าเมื่อมีอำนาจธิปไตยเป็นของปวงชนประชาชนย่อมทรงไว้ซึ่งสิทธิในการเลือกตั้งแทน เพื่อทำหน้าที่แทนตนตราบใดที่ประชาชนผู้นั้นไม่ขาดคุณสมบัติ					
13	เมื่อประชาชนเป็นผู้ทรงสิทธิก็ย่อมจะขึ้นอยู่กับการวินิจฉัยของประชาชนเองว่าต้องการจะใช้สิทธิของตนมากน้อยเพียงใด					
14	การเลือกตั้งเป็นการยืนยันว่าการให้สิทธิเลือกตั้งแก่ประชาชนทั่วไปโดยไม่มีการกีดกัน หรือจำกัดสิทธิบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นพิเศษ เนื่องจาก เพศ ศิวิสถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม					
15	การออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนเป็นเอกสิทธิ์ของผู้เลือกตั้ง โดยเด็ดขาด					

ภาคผนวก ข

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งของนักศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ของนักศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา
เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2554

หน่วยเลือกตั้งที่	จำนวนผู้มีสิทธิ	จำนวนผู้มาใช้สิทธิ	คิดเป็นร้อยละ
29	636	382	60.06
30	488	355	72.75
31	672	523	77.83
32	618	497	80.42
33	683	511	74.82
รวม	3,097	2,268	73.23

จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง
สมาชิกสภาและนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ของนักศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา
เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2555

หน่วยเลือกตั้งที่	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ชลบุรี			สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ชลบุรี		
	จำนวนผู้ มีสิทธิ	จำนวนผู้ มาใช้สิทธิ	คิดเป็น ร้อยละ	จำนวนผู้ มีสิทธิ	จำนวนผู้ มาใช้สิทธิ	คิดเป็น ร้อยละ
36	598	107	17.89	589	106	17.99
37	580	105	18.10	580	105	18.10
38	615	137	22.28	605	137	22.64
รวม	1,793	349	19.46	1,774	348	19.62

ตารางผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น (ส.ท.) (แทนตำแหน่งที่ว่าง)
 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา
 เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2555

หน่วยเลือกตั้งที่	จำนวนผู้มีสิทธิ	จำนวนผู้มาใช้สิทธิ	คิดเป็นร้อยละ
15	653	37	5.67
16	677	5	0.74
17	683	4	0.59
รวม	2,013	46	2.29